

G.J. ter Kuile

TUBANTIA

VERZAMELING VAN PLAATJES
EN PRENTJES VAN TWENTSCHE
HUIZEN, HOEVEN &
MERKWAARDIGE MOMENTEN

TUBANTIA

J. J. ter Huile

VERZAMELING VAN PLAATJES EN PRENTJES VAN TWENTSCHE
HUIZEN, HOEVEN & MERKWAARDIGE MOMENTEN

Boek Tubantia van G.J. ter Kuile

Inhoud

8	Wie niet verzamelt verstroot	77	Hengelo
9	Verantwoording	87	Lonneker
10	In Memoriam Mr. G.J. ter Kuile	99	Losser
14	Lijst der belangrijkste geschriften	103	Markelo
15	Almelo	113	Oldenzaal
33	Borne	119	Ootmarsum
37	Delden	123	Rijssen
47	Denekamp	125	Tubbergen
55	Diepenheim	139	Vriezenveen
63	Enschede	143	Weerselo
69	Goor	149	Wierden
71	Haaksbergen	153	Colofon

Wie niet verzamelt verstrooit

Deze spreuk had Mr.G.J. ter Kuile Sr. uitgesneden boven de deur van de kast waarin de schatten van zijn opgravingen waren uitgesteld. Aan ieder voorwerp was een kaartje gebonden met daarop relevante gegevens.

Niet alleen voorwerpen maar ook gebeurtenissen werden door hem met zin voor historie verzameld en zichtbaar gemaakt met behulp van foto's. Deze afbeeldingen, voorzien van informatie, werden verzameld in een daartoe speciaal gemaakt boek met lederen rug, waarin met gouden letters "Tubantia" was aangebracht.

Het lot van verzamelingen is dat zij bij vererving dikwijls uiteenvallen of uit het zicht verdwijnen. Het telefoontje in februari 2011 van de

heer Van Alsté, voorzitter van de Vereniging Oudheidkamer Twente, met het voorstel 'Tubantia' te digitaliseren kwam dan ook als geroepen.

Ik hoop dat velen plezier zullen beleven aan het nu digitaal toegankelijk gemaakte documentatiemateriaal en spreek hierbij mijn dank uit aan de medewerkers van de Oudheidkamer Twente voor hun initiatief en geduld om wat als privé-prentenboek bij mij in het Heerroomskestje was opgeborgen, voor vergetelheid te behoeden.

*G.L.H. Strick van Linschoten – ter Kuile
Zwolle, augustus 2011*

Verantwoording

De Oudheidkamer Twente heeft een album getiteld Tubantia van mr. G.J ter Kuile (1871–1954) geschonken gekregen van zijn kleindochter mevrouw J. Strick van Linschoten–Ter Kuile. Het album bevat vele, veelal unieke Twentse afbeeldingen van zo'n 100 jaar geleden. Mr. G.J. ter Kuile is in historische kringen bekend als auteur van boeken als 'Geschiedkundige Aantekeningen op Havezathen van Twenthe', 'De Twentse Watermolens' en 'Twentse Eigenheimers'. Het lag voor de hand en in lijn met de doelstelling van de Oudheidkamer om de foto's publiek te ontsluiten bijvoorbeeld in de vorm van een nieuw boek. Mevrouw Strick was direct enthousiast over dit idee.

Het formaat van het oorspronkelijke album is 29 cm x 46 cm en daarmee minder geschikt voor ongewijzigde reproductie. Het bevat ca. 800 afbeeldingen van verschillende kwaliteit en historische waarde. De heer Herman Hagens is gevraagd en bereid gevonden om een selectie te maken uit de afbeeldingen op basis van hun historische waarde. Daarvoor was gekozen om het oorspronkelijk

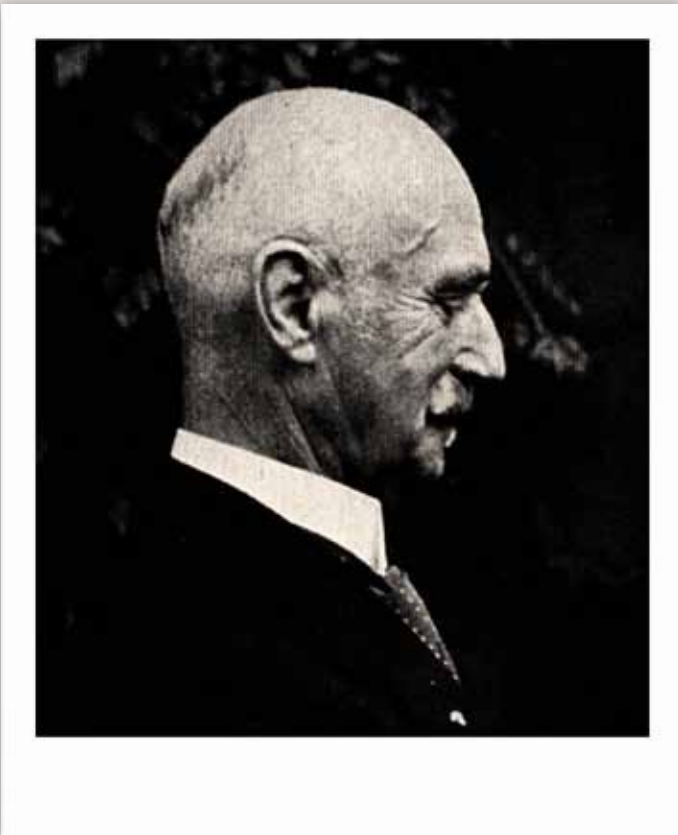
album van 256 blz. te reduceren tot een boek van ca. 250 bladzijden met een handzaam formaat. Afbeeldingen mogen geen zoekplaatjes worden, daarom is gekozen voor slechts enkele afbeeldingen per bladzijde. De bijschriften uit het oorspronkelijke album zijn overgenomen tenzij ze onjuist waren. Uitvoeriger beschrijvingen kunnen door lezers worden aangeleverd na verschijning van het boek.

Mevrouw Strick bleek bereid om een voorwoord te schrijven. De oorspronkelijke samensteller wordt geïntroduceerd door integrale overname van een 'In Memoriam Mr. G.J ter Kuile' door J.H. van Heek (VORG, Verslagen en mededeelingen 70, 1955).

Om het boek breed te kunnen verspreiden en daarbij de kosten en risico's beperkt te houden is gekozen voor uitgave als e-book en via printing on demand. De Willem Willink Stichting maakt het financieel mogelijk om tot deze uitgave te komen.

*Jan van Alsté, Vereniging Oudheidkamer Twente.
Enschede, 2012*

In Memoriam Mr. G.J. ter Kuile

(VORG, Verslagen en mededeelingen 70 (1955))

16 juli 1871 – 9 mei 1954

Op 9 mei 1954 is uit ons midden heengegaan Mr. Gijsbertus Johannes ter Kuile, die meer dan een halve eeuw een prominente positie in 'Overijsselsch Regt en Geschiedenis' heeft ingenomen.

Daarvan getuigen de volgende data:

1899 in de jaarvergadering als lid aangenomen.

1910 - 1922 Secretaris der Vereniging.

1922 - 1948 Voorzitter als opvolger van Dr. J.C. van Slee. In 1948 de Vereniging hem tot Ere-Voorzitter (1948 - 1954). Door deze benoeming heeft de Vereniging Overijsselsch Regt en Geschiedenis op passende wijze uiting gegeven aan haar grote waardering voor persoon en werk van Mr. G.J. ter Kuile.

Enige herinneringen aan de Overledene mogen hier een plaats vinden. Hij werd geboren te Enschede als vierde en jongste zoon van Mr. Hendrik ter Kuile, Kantonrechter aldaar en Hendrika Cromhoff. Beiden waren deze van oude Twentse familie. De ter Kuile's stammen uit Buurse in het zuid-oosten van Twente van het erve Koelboer, waarvan alleen nog de plaatsnaam voortbestaat. Hoewel de familie zich over de wereld verspreidde, beschouwt zij zich nog steeds min of meer als een 'clan', die vasthoudt aan traditie en familieband. Niemand heeft daaraan meer aandacht besteed dan hij aan wie deze woorden van herinnering zijn gewijd.

Hij legde zijn genealogische studies vast in familieboeken, uitgekomen in 1906 en 1926 en was op hoge leeftijd nog met grote toewijding bezig om in samenwerking met zijn zoon en naamgenoot Mr. J.G. ter Kuile Jr., Rijksarchivaris in Overijssel, een nieuwe uitgave voor te bereiden. Die taak heeft hij helaas niet meer kunnen volbrengen door de afsnijding van zijn levensdraad.

In de tak der Ter Kuile's , waartoe Mr. G.J. ter Kuile behoorde, is het gedurende meerdere generaties traditie geweest de juridische richting te volgen. Meerderen studeerden in onze oudste Universiteitsstad Leiden. Van de zoons van Mr. Hendrik ter Kuile , die kantonrechter en lid van de Provinciale Staten van Overijssel was, zijn drie daar in de rechten gepromoveerd. Na de grote brand van Enschede op 5 mei 1862 woonde de familie in een deftig huis in de Langestraat om zich daarna terug te trekken op het oude erve het Wooldrik in de Zuid- Eschmarke van Lonneker.

Gijsbertus Johannus stelde zijn krachten in dienst van het Onderwijs en werd bij zijn aftreden voor zijn grote verdiensten op dit gebied gehuldigd.

Ieders werk wordt na verloop van tijd licht vergeten. Doch wat niet vergeten wordt is Ter Kuile's werkzaamheid op historisch gebied. Door zijn grote kennis en de verspreiding daarvan heeft hij Twente

blijvend aan zich verplicht. Hij heeft zijn bewoners de waarde van hun geboortegrond leren beseffen en hen doordrongen van het voorrecht in Twente te mogen wonen.

Een opsomming van de publicaties van de hand van Ter Kuile is aan het slot van dit gedenkschrift je gegeven. Niet binnen het kader daarvan vallen de ontelbare dagbladartikelen, die hij schreef, telkens wanneer hij het nuttig achtte de aandacht te vestigen op dingen, die het verleden van onze streek betroffen. Veel opbouwend werk is op die wijze door hem verricht en veel is vastgelegd, hetwelk anders verloren zoude zijn gegaan.

Enkele werken uit de vele zou ik in het bijzonder willen vermelden. Bovenaan staat voor mij het hoogst belangrijke boek 'Geschiedkundige Aantekeningen op de Havezathen van Twenthe', hetwelk in 1911 uitkwam. Het is een prachtig werk naar inhoud en vorm en blijft voor velen nog steeds een vraagbaak. Reeds vele jaren is het uitverkocht en meermalen is overwogen en aangedrongen op een nieuwe uitgave. Mr. Ter Kuile heeft het niet mee aangedurfd in verband met zijn leeftijd. Direct daarna mogen genoemd worden 'Geschiedenis van den Hof Espelo, zijne eigenaren en bewoners' en 'De Twentsche Watermolens', waarvan er zovele reeds verdwenen zijn.

Ter Kuile's grootste oudheidkundige en persoonlijke vriend is geweest J.J. van Deinse, van Vlaams-Zeeuwse afkomst, die één der meest bekende en gewaardeerde Twentse figuren is geworden op oudheidkundig gebied. Ofschoon van verschillende aard en aanleg waren zij nauw aan elkaar verbonden. Terwijl Ter Kuile de wetenschappelijke geschiedvorser was en dit in zijn werken bleef, was Van Deinse de populaire uitdrager naar buiten van zijn kennis van 'Twenter Laand, Leu en Leven'. Daaraan kan ik nog toevoegen van Twenter tradities en gewoonten en 'spraoke'. Dat gaat vooraf aan de tijd van rijwielen en auto's, waarvan de laatste thans de straatwegen onveilig maken. Samen en ieder voor zich hebben zij het land afgespeurd. Gezeten om het 'heerdvuur' der 'losse'- huizen hebben zij naar oude vertelsels en overleveringen geluisterd en aantekeningen daarover gemaakt. Die tijd ligt lang achter ons.

De Twentse 'spraoke', waarin vele nuances voorkomen, werd door Ter Kuile, Van Deinse en Cato Eldering beheerst. Daarvan getuigen hun proza en gedichten.

Voortkomende uit deze grote liefde voor geboortegrond en verleden werd in de aanvang dezer eeuw het initiatief tot de stichting ener Twentse Oudheidkamer genomen door G.J. ter Kuile, J.J. van Deinse en H.B. Blijdenstein, waaraan ook schrijver dezer op be-

scheiden wijze heeft mogen medewerken. Doel ervan was om bij de snelle verandering der tijden iets te bewaren en vast te leggen van het vele, dat Twente toen nog bezat aan tradities, huisraad en eenvoudige landbouwwerktuigen, aan havezathen en erven.

Jan Jans heeft dat in jongere jaren voor de bouwtrant in kloeke potloodtekeningen gedaan. Ik geloof, dat hun werk niet tevergeefs is geweest. Ieder groot volk wortelt in het verleden en ik ben van oordeel dat, wanneer Twente in haar veelzijdig geworden industrie in Nederland zulk een belangrijke plaats inneemt, dit niet voor een gering deel is terug te voeren op de oude geest van werkzaamheid, soberheid, doorzettingsvermogen, gehechtheid aan de bodem en aloude gevoelens van Noaberschap. Die zijn niet alle verloren gegaan. Landbouw en industrie hebben zich naast elkaar zonder te grote tegenstellingen kunnen ontwikkelen. Als voorbeeld moge dienen het neven elkander bestaan van Twickel, de parel van Twente, en de veelzijdige grootindustrie van Hengelo.

Ook op het gebied van prae-historie heeft Mr. G.J. ter Kuile zijn verdiensten. Hij was Leids studiegenoot van Dr. J. H. Holwerda, de baanbreker van het oudheidkundig bodemonderzoek in Nederland. Onder Holwerda hebben in de aanvang van deze eeuw de eerste

wetenschappelijk geleide ontgravingen in Twente plaats gehad. Ik denk aan het onderzoek van grafheuvels uit de bronstijd (Haarle onder Ootmarsum), urnenvelden uit de ijzertijd (Rijssen), de Saksische(?) walburg 'de Hunenborg' onder Tilligte. Met intense belangstelling hebben Ter Kuile en Van Deinse daarbij geassisteerd. Het meest hier geschrevene betreft Twente. Doch ook voor Overijssel in zijn geheel heeft Ter Kuile veel gedaan. Overijsselsch Regt en Geschiedenis heeft dit weten te waarderen.

Zo zie ik in Mr. G.J. ter Kuile zelf een bescheiden mens, voor Twente een figuur van blijvende betekenis. Ik ben dankbaar in mijn leven met hem, met van Deinse, H.B. Blijdenstein, Cato Elderink, C.J. Snuij, W.H. Dingeldein, die reeds allen van ons zijn heengegaan, in verschillende zin te hebben mogen samenwerken. Misschien tred ik in herhaling, wanner ik mede ter kenschetsing van de schrijver enige regels aanhaal uit zijn 'Aolde Joars Prakkezoatie' van 31 December 1922:

*'Mien Volk noar berr... alleen de Klok nog wakker...
now bid ik bie den heerd vuur 't leeve Twentsche Laand:
Mien God, bescherme Dow de leu, de stadt den akker,
Maak Dow ons stil en staark, doo Dow ons Dien Haand'.*

Deze dichtregels spreken tot mij en zullen dat blijven doen tot het einde mijner dagen, zoals enkele gedichten van Cato Elderink dat doen. Van Deinse's Twentse Volkslied en Johanna van Buuren's Krönnenzommer. Zij vloeien voor uit de liefde voor hun geboortegrond en voor het verleden onzer streek en bevolking.

Mr. G.J. ter Kuile blijft in mijn herinnering en in zijn werken leven als een figuur van zeer grote en blijvende verdienste. Hij bezat meerdere eigenschappen, die typerend voor Twente zijn: gereserveerdheid, degelijkheid, vasthoudendheid en trouw.

's -Heerenberg, Dec. 1954.

J.H. v. H.

Lijst der belangrijkste geschriften

- 1 Familie ter Kuile. Zwolle 1900. N.B. Niet in de handel.
- 2 Geschiedenis van den Hof Espelo, zijne eigenaren en bewoners. Werken Overijss. Regt en Geschiedenis: Zwolle 1908.
- 3 Twentsche oudheden. - Versl. en Med. Overijss. Regt en Geschiedenis, XXV (1909) blz. 1 - 26
- 4 Geschiedkundige aantekeningen op havezathen van Twenthe. Almelo 1911
- 5 De veldtocht van prins Maurits en graaf Willem Lodewijk naar en door Twenthe in 1597. - Versl. en Med. Overijss. Regt en Geschiedenis, XXXII (1916) blz. 34 - 57
- 6 De zoon van het Singraven (G.A.Chr.W. markies de Thomas). - Versl. En Med. Overijss. Regt en Geschiedenis, XXXII (1916) blz. 58 - 67.
- 7 Ons Twenthe. Proza en poëzie uit en over Twenthe. Almelo 1919.
- 8 De Twentsche watermolens. Almelo 1922.
- 9 De Twentsche oude klokken. - Versl. en Med. Overijss. Regt en Geschiedenis, XLI (1924) blz. 130 - 149.
- 10 G.J. ter Kuile Senior en Junior. De familie ter Kuile. Leiden 1926. N.B. Niet in de handel.
- 11 De havezathen van Overijssel. - G.A.J. van Engelen van der Veen - G.J. ter Kuile - R. Schuiling. Overijssel (Deventer 1931), blz. 210 - 238.
- 12 Uit de historie van Maria van Beckum en Ursula van Werdum. - Uit het verleden der Doopsgezinden in Twenthe (z.j.), blz 5 - 10.
- 13 Twentsche Eigenheimers. Historische schetsen van land en volk tusschen Dinkel en Regge. Almelo 1936; 2e druk 1947.
- 14 De opkomst van Almelo en omgeving. Zwolle 1941; 2e druk 1947.
- 15 De oude Twentsche uurwerkmakers. - Versl. en Med. Overijss. Regt en Geschiedenis, LIX (1943) blz. 104 - 116.
- 16 Onze Overijsselsche religieuze poëzie. Almelo 1946.
- 17 In Overijssel benut oud papier en zijn watermerken. - Versl. en Med. Overijss. Regt en Geschiedenis, L XII (1947) blz. 11 - 20.
- 18 De Grootte Scheere in de geschiedenis. - Versl. en Med. Overijss. Regt en Geschiedenis, LXIII (1948) blz. 72 - 93.
- 19 Recente archeologische bodemvondsten in Overijssel. - Versl. en Med. Overijss. Regt en Geschiedenis, LXIV (1948) blz. 17 - 24.
- 20 De openbare en particuliere munt- en penningverzamelingen in Overijssel. - Versl. en Med. Overijss. Regt en Geschiedenis, LXVI (1951) blz. 196 - 208.
- 21 Het graafschap Lingen onder de Oranje's. - Versl. en Med. Overijss. Regt en Geschiedenis, LXVIII (1953) blz. 13 - 31.

Almelo

Wierdensestraat met het
nieuwe stadhuis, bij kroning
van Koningin Wilhelmina 1898.

boven Op 't Kolkje omstreeks 1880, A. v. Wulfften Palthe, Leonard Engbers.

rechts Grote Kerk omstreeks 1900.

Graafwerk in de Sikkenweide.

Huis Almelo.

Tijdens de watervloed van februari 1891

linksboven Grotestraat, Nieuwe Eind.

rechtsboven Wierdensestraat tussen de Markt
en de Westerstraat

linksonder Wierdensestraat, richting de stad.

boven Zwemplaats van de heer M.A. Bal.

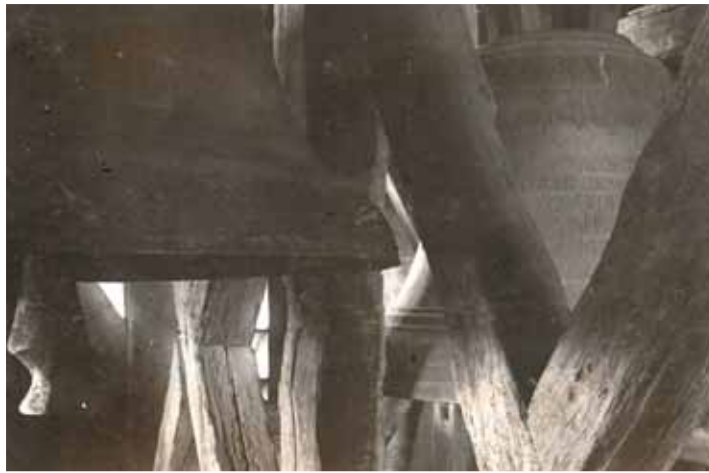
rechts Stadhuis omstreeks 1900.

linksonder Grote Straat, Oude Eind.

Burgersociëteit.

linksoven Kloken in de toren van de Grote Kerk.

rechtsboven Spoorstraat omstreeks 1880.

linksonder In 't Hof van Gulik omstreeks 1880.

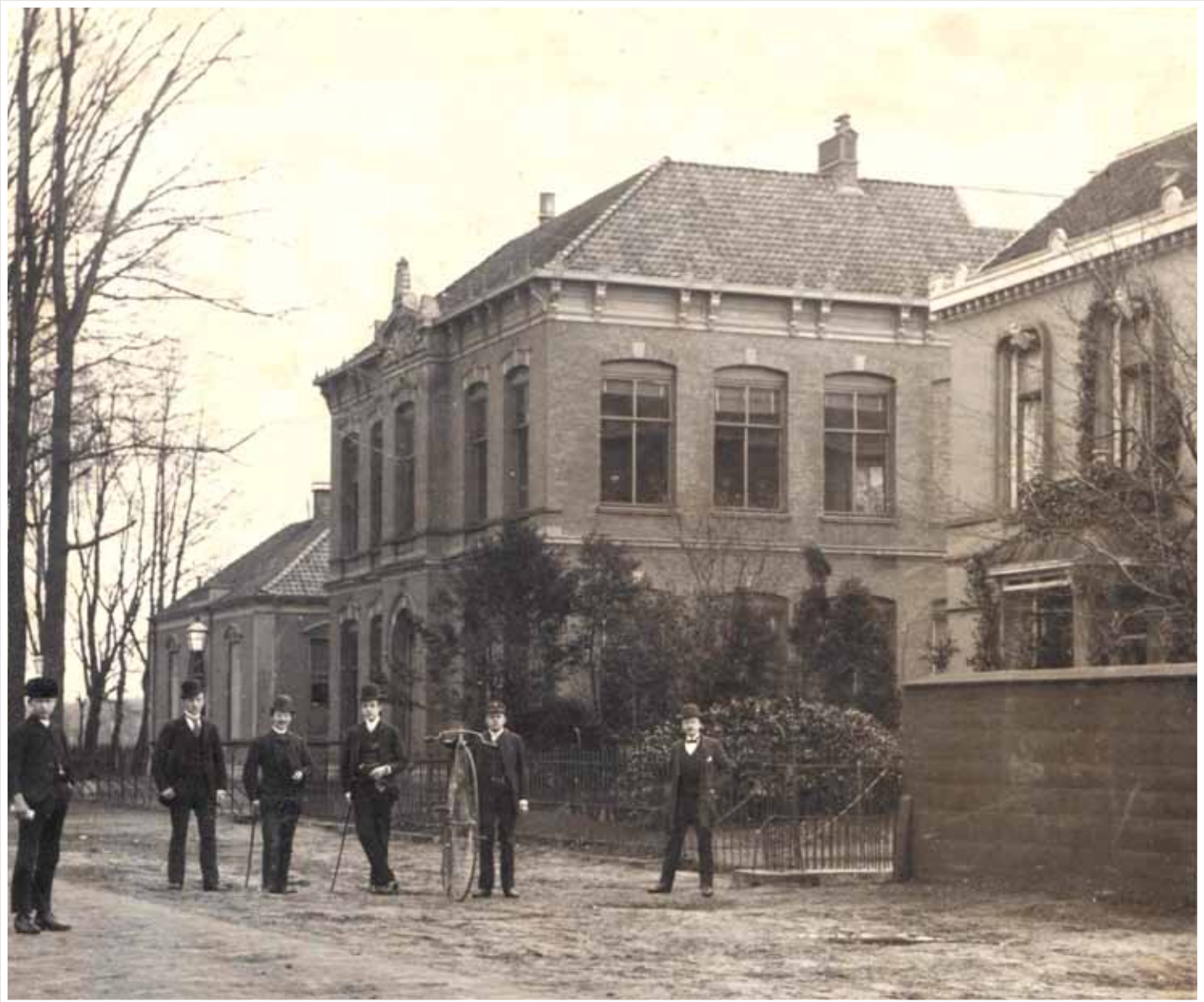
rechtsonder Veemarkt, achtergrond gedeelte van het oude Posthuis omstreeks 1870.

boven 't Schokland met de deels al afgebroken wevershuizen.

onder 't Schokland 1890 met rechts het logement van Luchten Wilhelm.

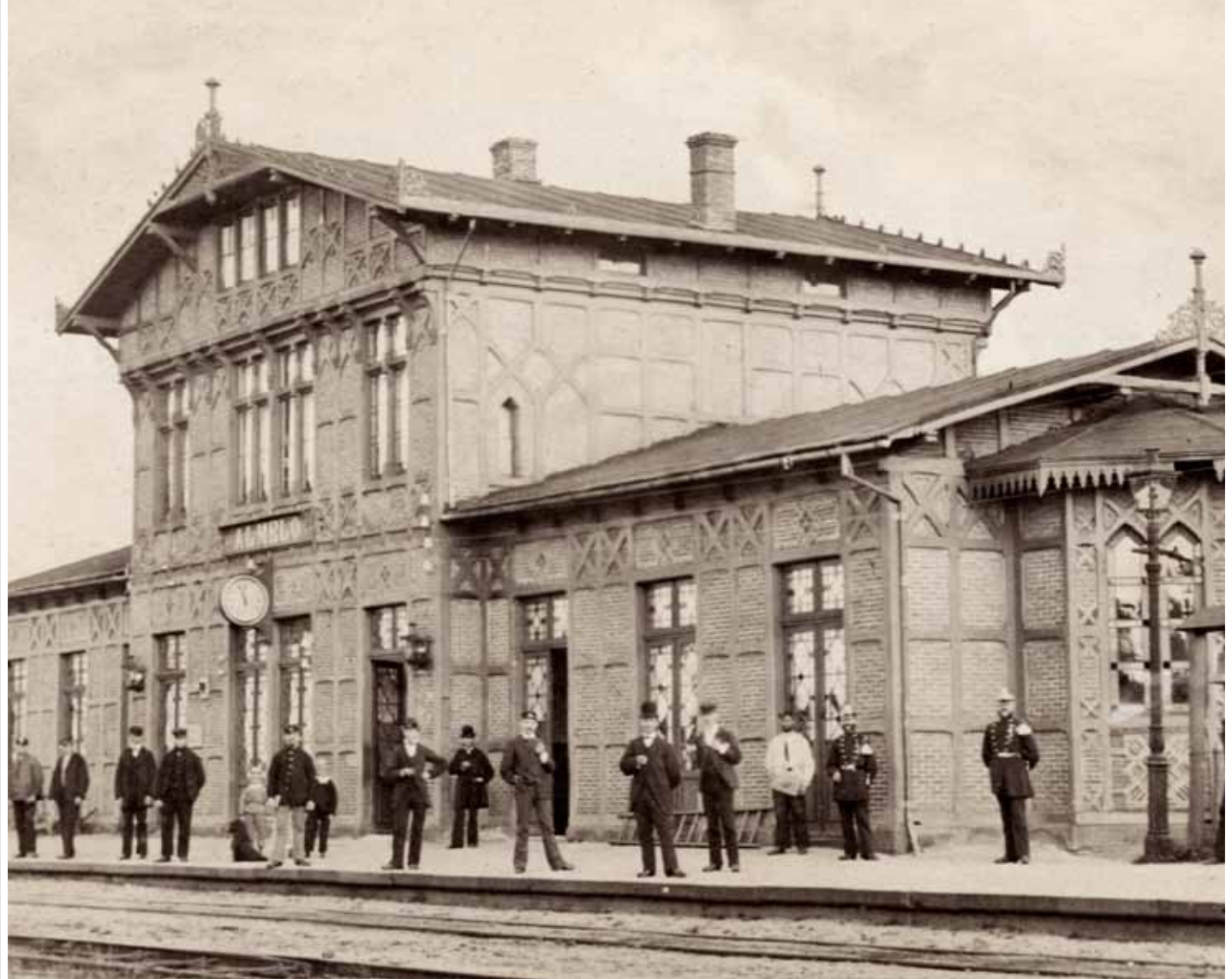
De H.B.S. van de Hofstraat, 1901.

boven Wierdensestraat omstreeks 1880.

onder De 'Schutten'.

boven Het oude stationsgebouw van 1865 tot 1882.

onder Overgang van de Wierdenseweg, met het 'emplacement'.

boven De Bartels- of Schuttenbrug.
Rechtsaf de (Korte) Prinsenstraat,
links de Schuttenstraat.

linksonder De Lolee of Aa,
gezien vanaf de Schut.

rechtsonder De Grootestraat met
het begin van de Ootmarsgang.
Geheel links het Hofkeshuis.

Boerderij bij Almelo.

boven De Wierdensestraat tussen de Grootestraat en de Markt, 1880.

rechtsonder Hof van Gülick omstreeks 1900.

boven Gouden bruiloft van
'Boom van de Graven'.

rechtsonder Erve Kolthof,
Ambt Almelo.

boven Boerderij, Ambt Almelo.

rechtsonder Schop in het
Erve Pezie bij de Bellinckhof.

boven Op de Rietboer, met gezicht op de spoorlijn Almelo-Enschede.

rechtsonder Op de deel van boerderij van het Groeneveld.

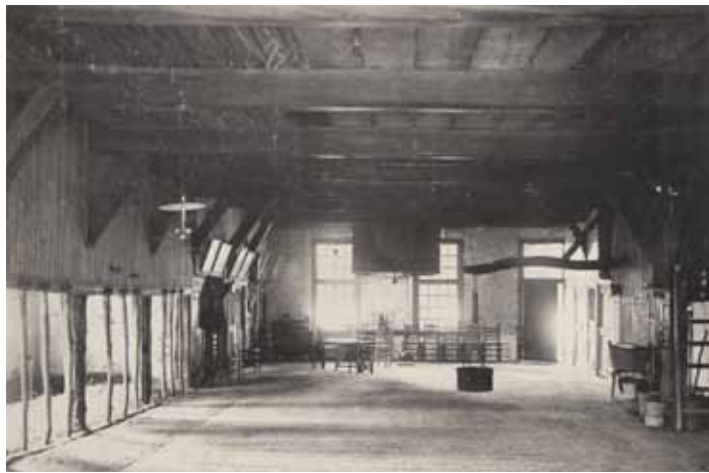
Borne

Hervormde kerk.

boven Keuken van het los hoes van H.J.ter Keurs op Nijhuis, Zenderen.

linksonder Los hoes van H.J.ter Keurs op Nijhuis.

linksboven Hervormde kerk.

rechtsboven Straatbeeld.

linksonder 18^e eeuwse burgerhuis.

rechtsmidden Het voormalig logement de Halve Maan, Ensink.

linksboven Hervormde kerk.

middenboven en linksonder Straatbeeld.

rechts Muurschilderingen in de Hervormde Kerk.

Deelden

Het Stokkert.

boven 'In den Drost van Twenthe'.

linksonder Deur van de stalling van 'In den Drost van Twenthe'.

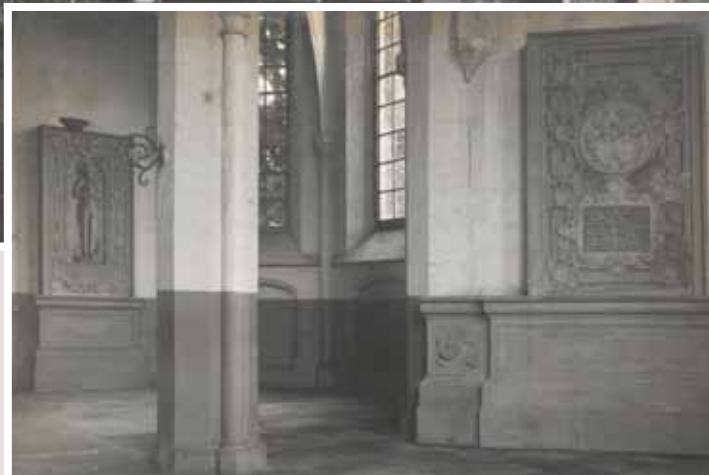
linksboven en linksmidden De Noordmolen.

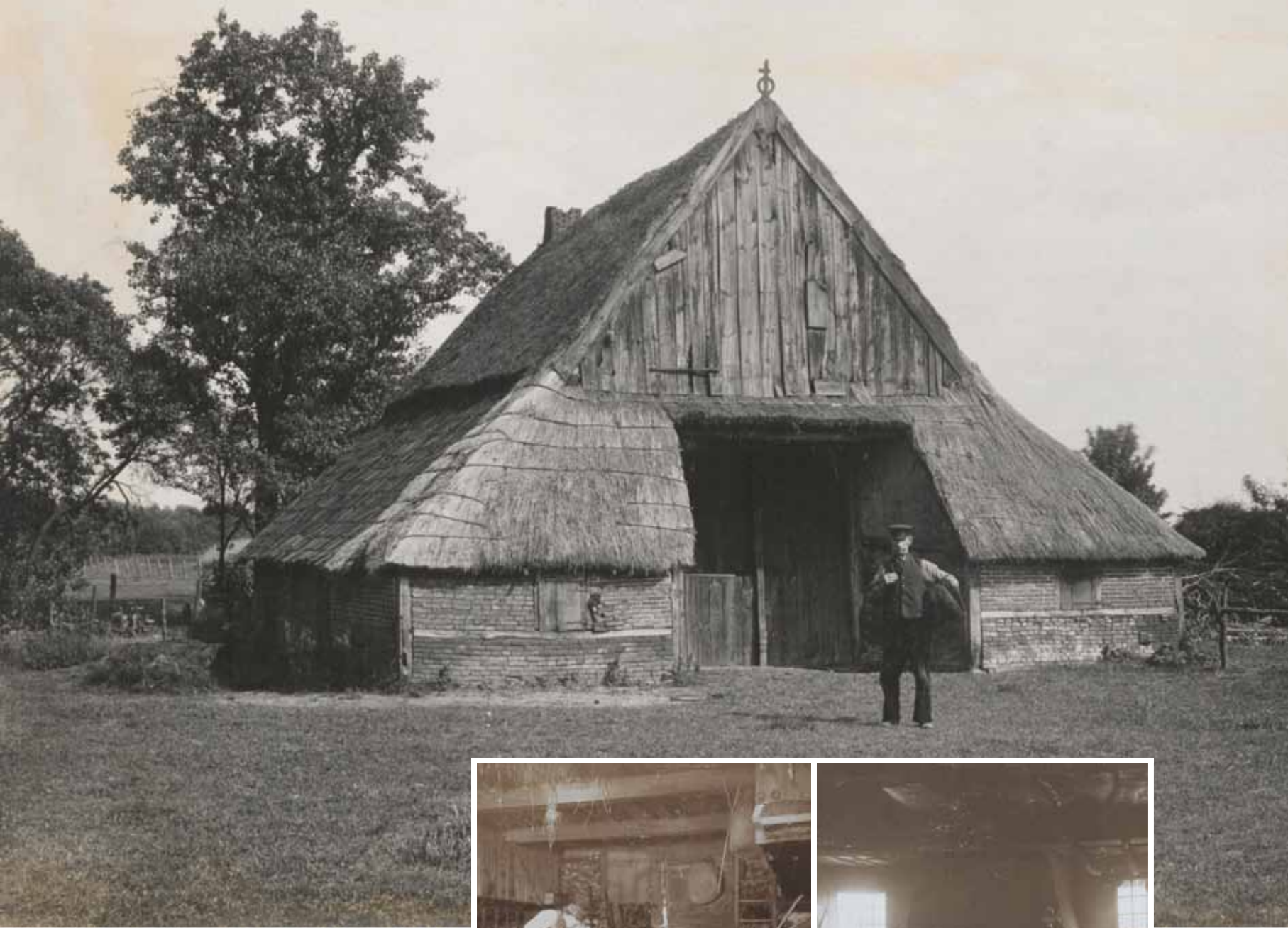
rechtsboven Molen op de esch

linksonder De Hagmolen van Dissel, Bentelo.

boven en rechtsonder Interieur van de Hervormde Kerk.

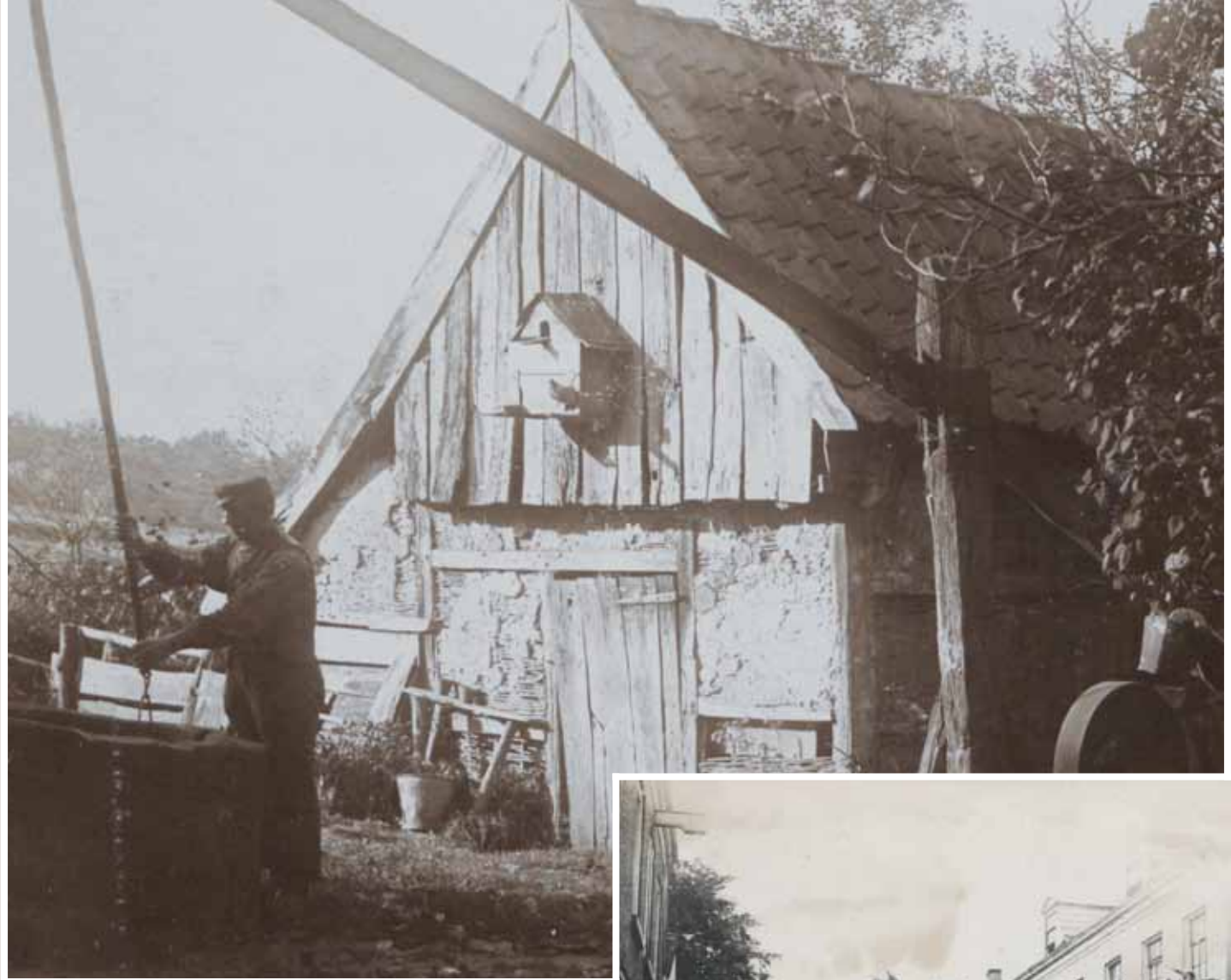

boven Aan de straatweg van Goor naar Delden, boerderij 'het Hondemot'.

onder Los Hoes van Nijhuis.

boven Schuur onder Eule.

rechtsonder Koeien van Deldense ingezetenen -
uittrekkende naar hun gemeenschappelijke weide,
'de Deldense Schutterij'.

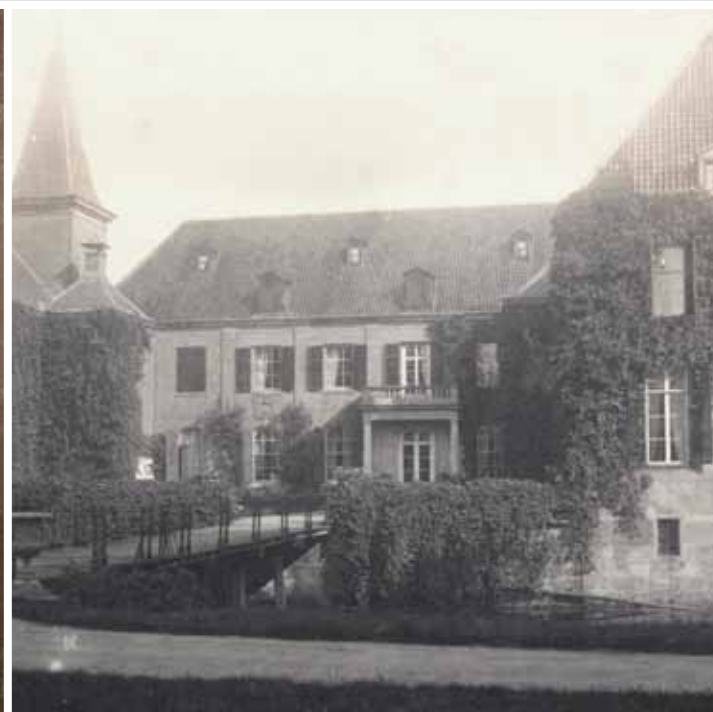
Huis Twickel

rechtsboven Achterzijde.

linksmidden De oranjerie.

linksonder Voorplein.

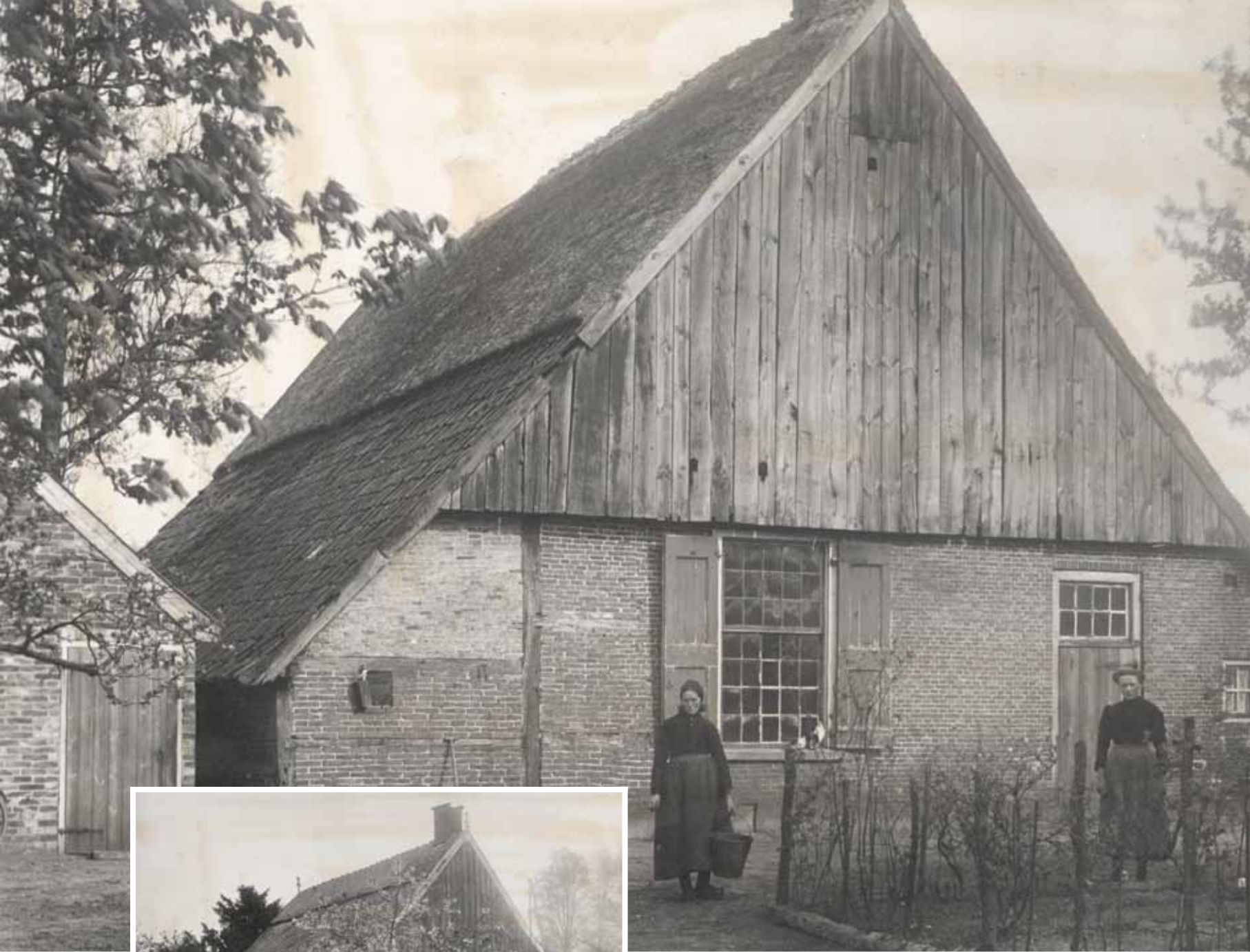
rechtsmidden Huis aan de ingang van de laan van Twickel, afgebroken omstreeks 1895, bewoond door familie Bitter.

Huis Twickel

linksboven Najaar in het bos voor Huis Twickel.

middenboven Schouw in de Drostenzaal.

boven Boerderij 'het Botterhoes', B.Nijland, Wiene.

linksonder Boerderij 'op de Plip', weduwe Averdijk.

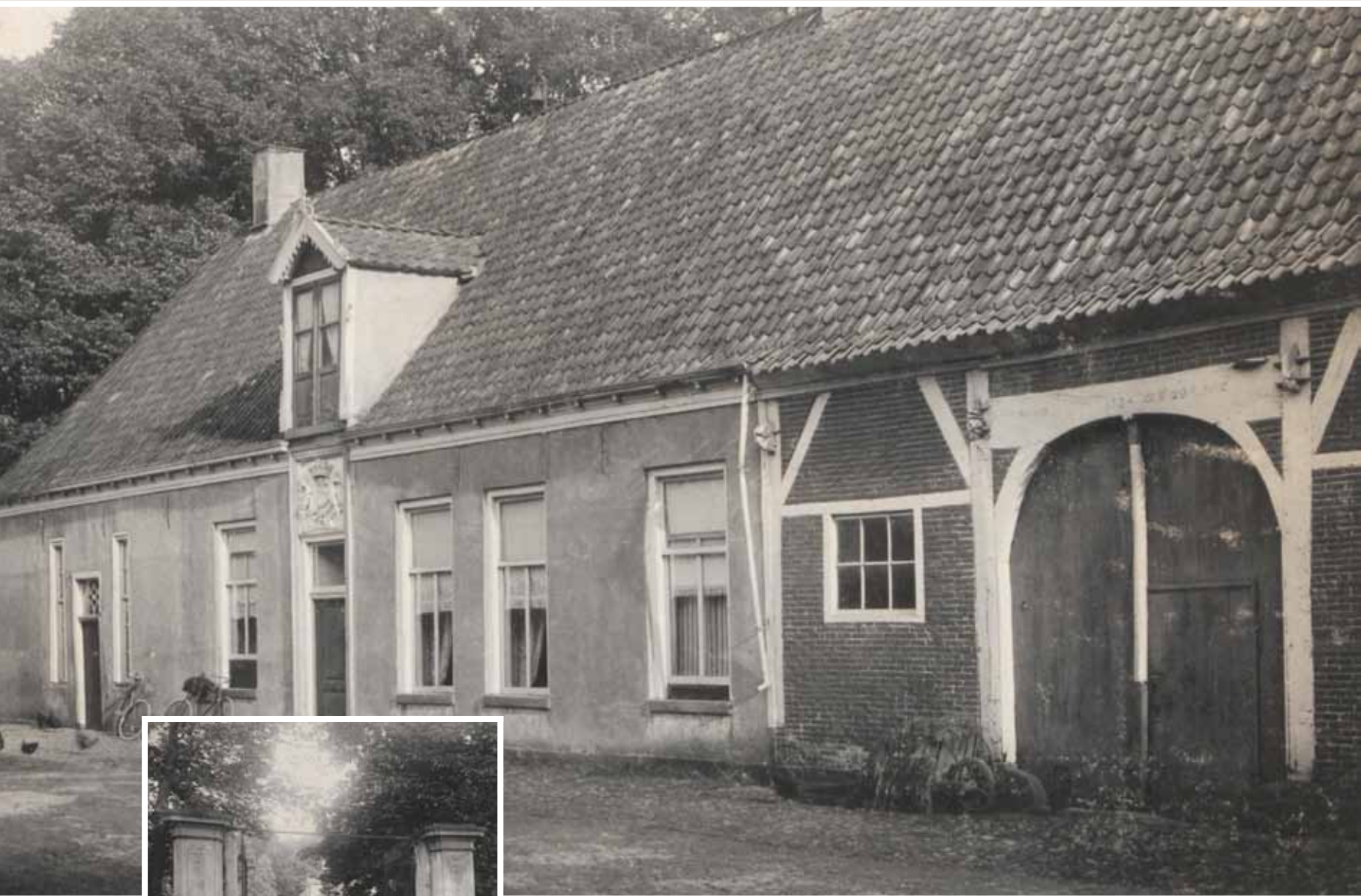
linksboven Toren en achterbuurt.

rechtsboven Oud logement.

linksonder Huis 'in de Kroon'.

Denekamp

Dinkeloord.

Het Everlo

Huis Breckelenkamp

linksboven Voorzijde.

rechtsboven Achterzijde.

linksonder Torenje van
huis Brecklenkamp, 1914.

Huis Singraven

boven Watermolen.

rechts Voorzijde.

Hollandse en Duitse grenswacht, voorjaar 1915.

linksboven Schuur, bakhuis.

linksmidden Toren van de kerk met driehoekig uitgebouwde traptoren

rechtsboven De molen op het Rot, gebouwd 1818.

rechtsonder Huis Noord Deurningen.

boven Huis de Beugelskamp,
voorzijde, 1914

rechtsonder Bakhuis bij 't Eekman,
nu Openluchtmuseum Arnhem.

De paasstaak halen van de Beugelskamp.

Diepenheim

Den Haller.

Watermolen Den Haller.

Het Weldam

linksboven Voorgevel.

rechtsboven Achtergevel.

linksmidden Oostelijke zijgevel.

rechtsonder Westelijke zijgevel.

linksonder Inrijpoort.

Huis Diepenheim

boven en middenonder Voorzijde.

rechtsonder Inrijpoort.

boven Watermolen, Markvelde.

onder Sluis bij watermolen, Markvelde.

Nederlands Hervormde kerk.

boven Nederlands Hervormde kerk, interieur.

onder Het Nijenhuis.

Het Warmelo

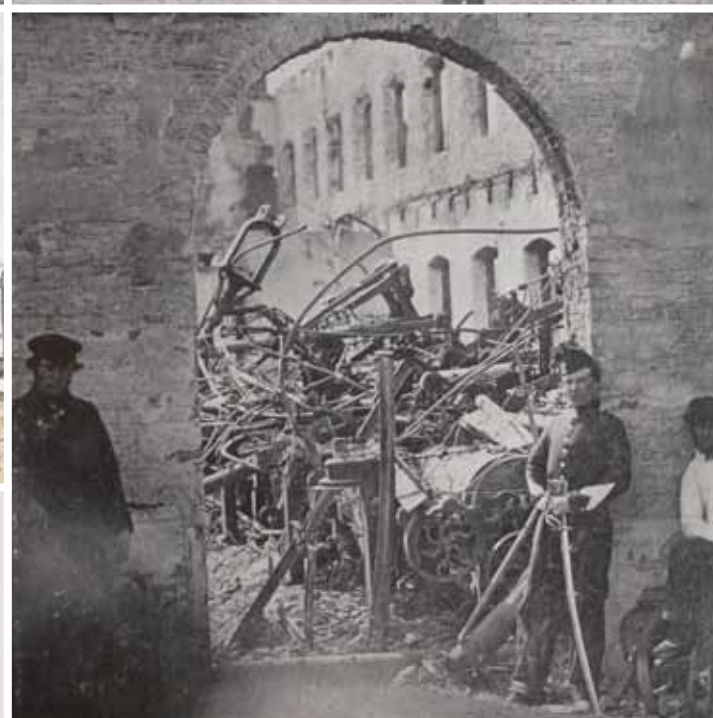
boven Achterzijde.

onder Voorzijde.

Enschede

Langestraat naar de Markt.

Brand van Enschede 7 mei 1862

linksboven Twentse bankvereniging Grootte Sociëteit.

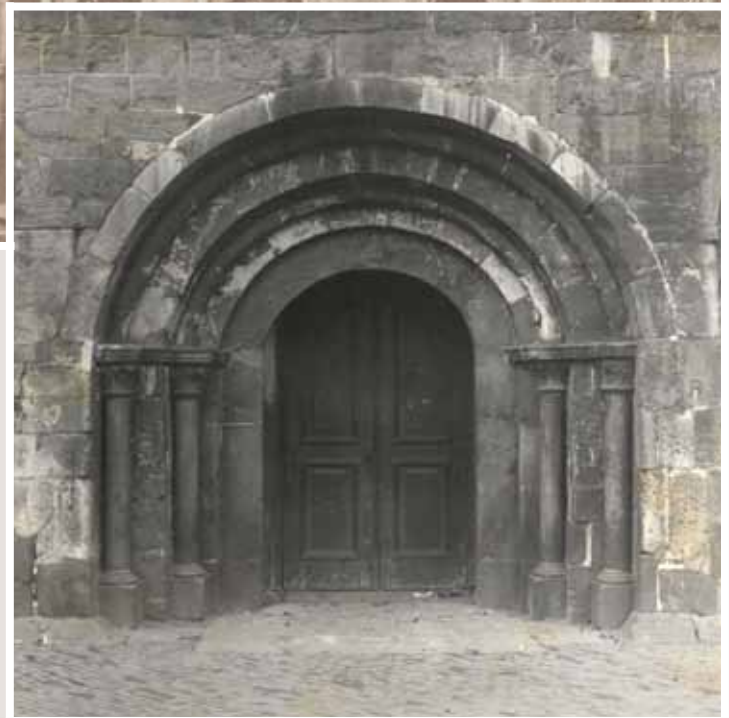
boven Groote Markt, marktdag.

onder Groote Markt.

boven Aan de Hengelose Straatweg.

onder Romaans kerkportaal, Grote Kerk.

Rietmolen.

boven Volksparkweg, mobilisatie 1 augustus 1915.

onder Marktplaatsplein tijdens de zogenaamde 'koude kermis' omstreeks 1860.

Goor

Hervormde kerk.

Hervormde kerk, interieur.

Haaksbergen

Oostendorper watermolen.

boven Bij het vuur in de boerderij 't Jasink, Buurse.

Linksonder Boerderij Bekke, Buurse.

rechtsonder Schuur op het erve Klein Buursink, Buurse.

boven Marktplein met links stadhuis.

onder Blankenburgstraat.

boven Smidse.

linksonder Het erve 'de Koelboer'
op den Broam, Buurse.

boven Oostendorper watermolen.

linksmidden Landweg met zicht op het erve Steenberg.

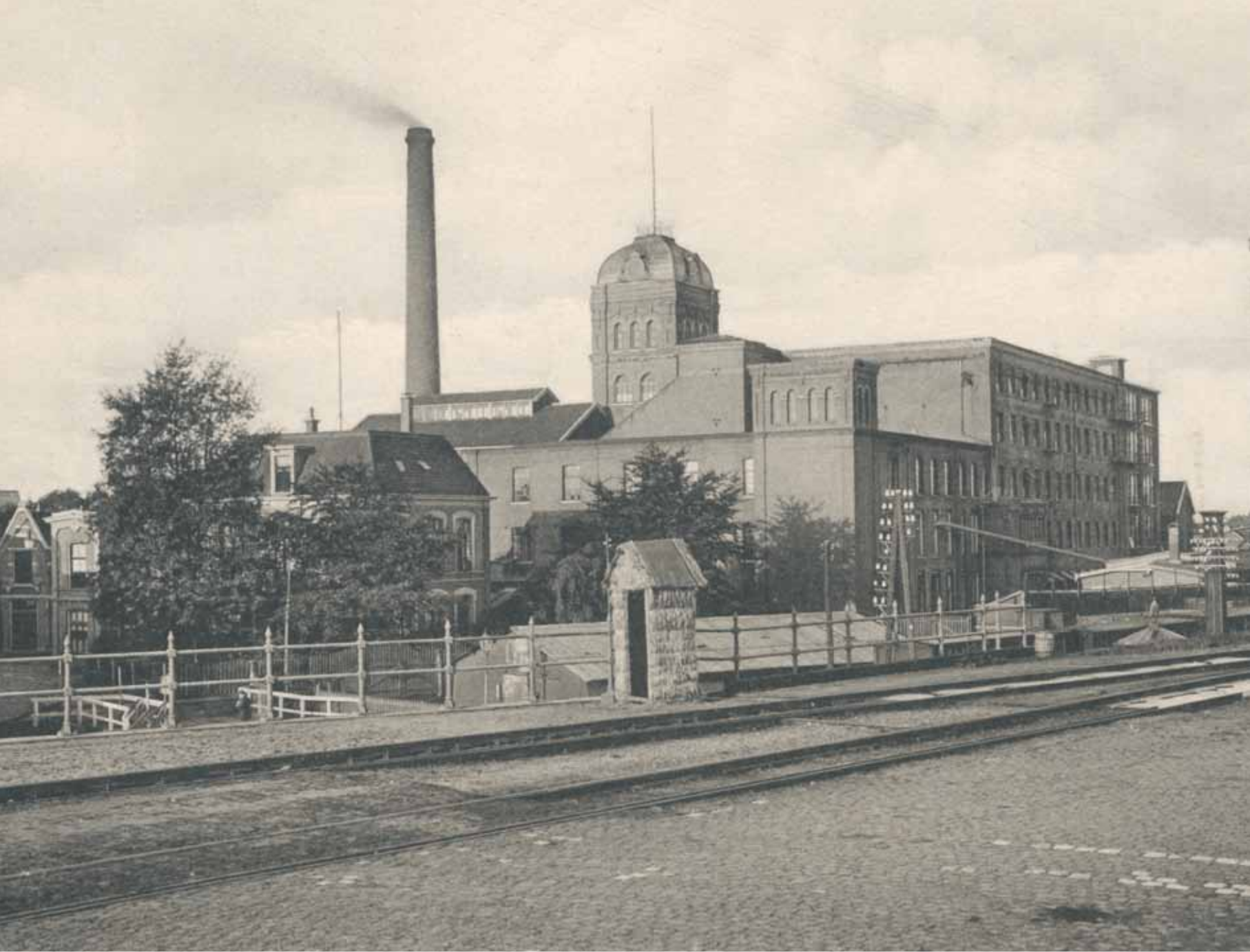
rechtsonder Van Haaksbergen naar Ammeloh.

Henggejo

De Krüger in Driene.

Nederlandse katoenspinnerij. Op de spoorbaan een schildwachthuisje van de stad, mobilisatie 1914 - 1915.

Het erve De Waarbeek

boven Stadhuis en vroeger postkantoor.

linksonder Het oude stationsgebouw, afgebroken najaar 1898.

boven Markt.

rechtsonder Mobilisatie op de markt 1 augustus 1914.

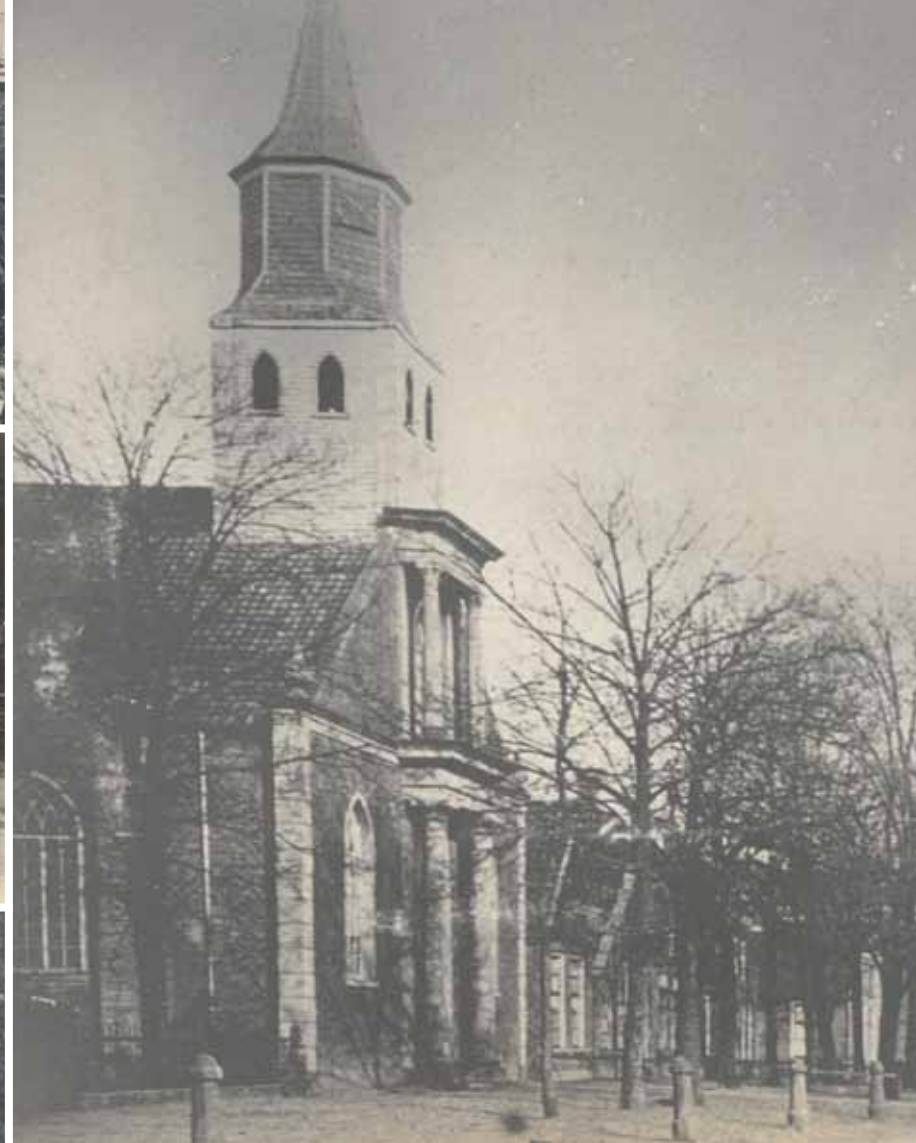

boven De beide molens, behoord hebbend tot 't Huis Oldemeule, gezien vanuit het oosten.

rechtsonder De beide molens, gezien vanuit het westen, benedenstreams.

linksboven Overgang spoor van Enschedesestraat vóór vernieuwing van het stationsterrein in 1898, café van Wezel, Willem in de grup.

linksmidden Scharensliiep.

linksonder Van de markt.

rechtsboven De voormalige Rooms-Katholieke Kerk op den Brink.

Het Lansink.

boven en linksonder Boerderij
in Driene.
rechtsonder Boer Keppels in den dut.

linksoven Oude boerderij afgebroken
begin 1916, aan vroegere gracht van huis
Hengelo.

rechtsboven Groot Buren.

linksonder Boer en boerin van Wezel,
Bornschestraatweg.

rechtsonder Dikke boom, Oele.

Lonneker

Bij het Amelink, herfst.

Landgoed het Amelink.

linksboven Het Amelink.

rechtsboven Schuur op het Amelink.

linksonder De grote zilverden op het Amelink.

boven en rechtsonder Wegafsluiting
gemaakt door de Duitsers in augustus 1914,
'de Knalhütte' bij het Aamsveen.

Beerenbroek bij het Heutink.

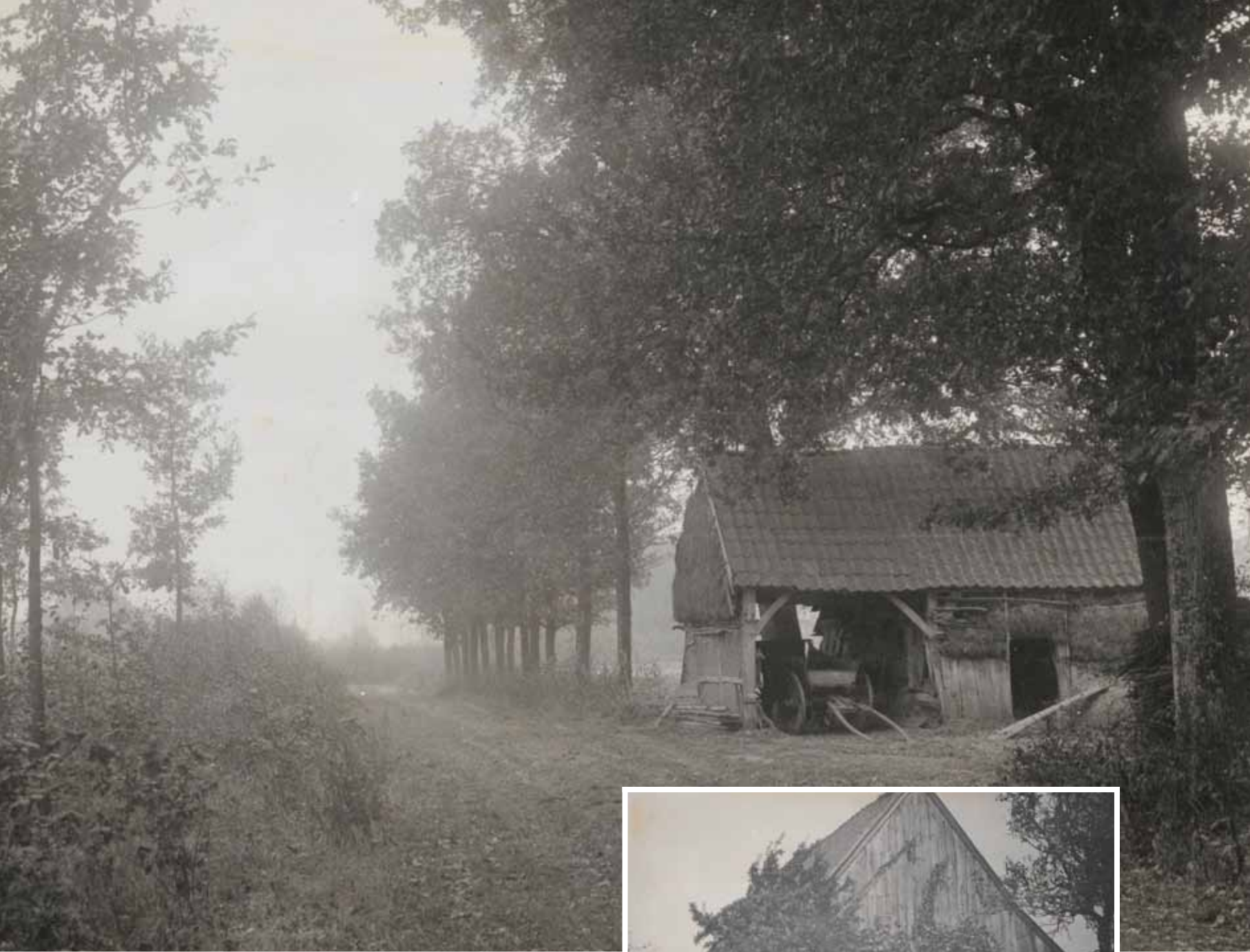

Erve Weustink

rechtsboven Het 'Olle Weustink', Broekheurne.

rechtsonder Het 'Olle Weustink', zijn zoon
en in 't midden 'n Krämer, Broekheurne.

boven Herfstmorgen, buurtschap Broekheurne.

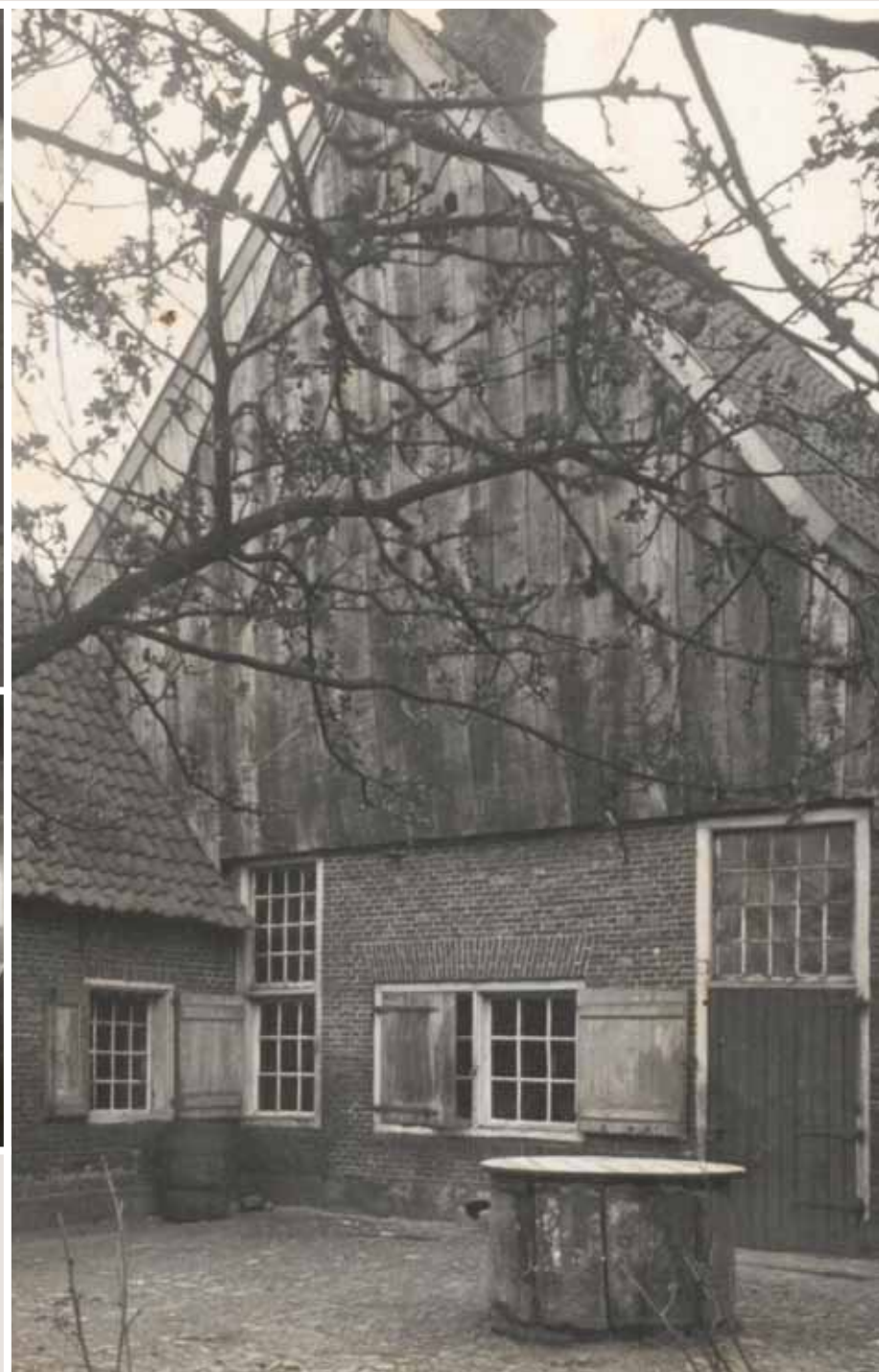
rechtsonder 't Wallenbeck.

Het Leutink, Driene

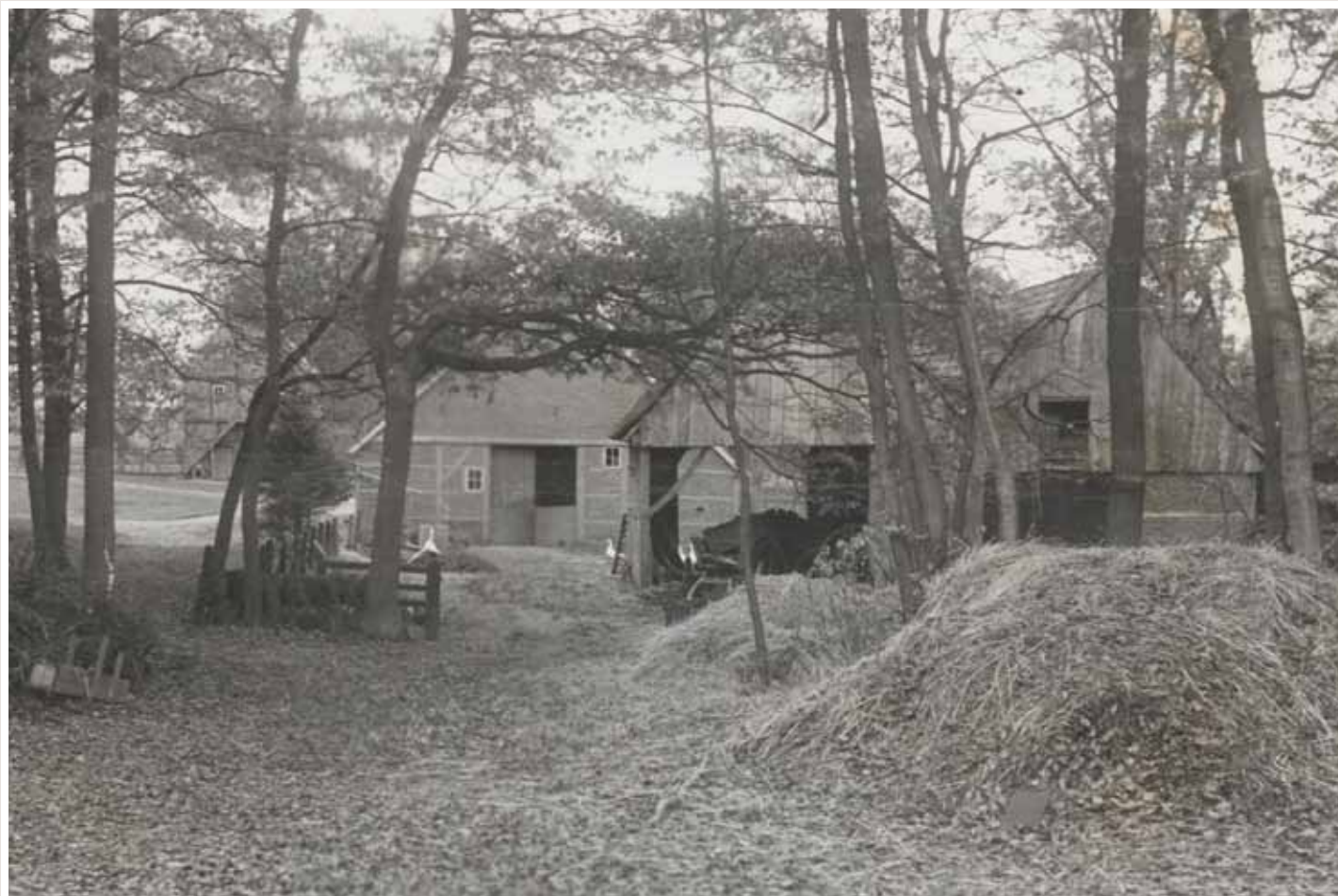

Op en bij het Smalenbroek 1910

boven en rechts Het erve Eulderink, Usselo

linksonder Stal van het erve Eulderink.

boven Bij de Knalhütte, 1910.

rechtsonder Zagert bij Hoge Boekel.

linksboven In de Lonnekeres achter het Wooldrik

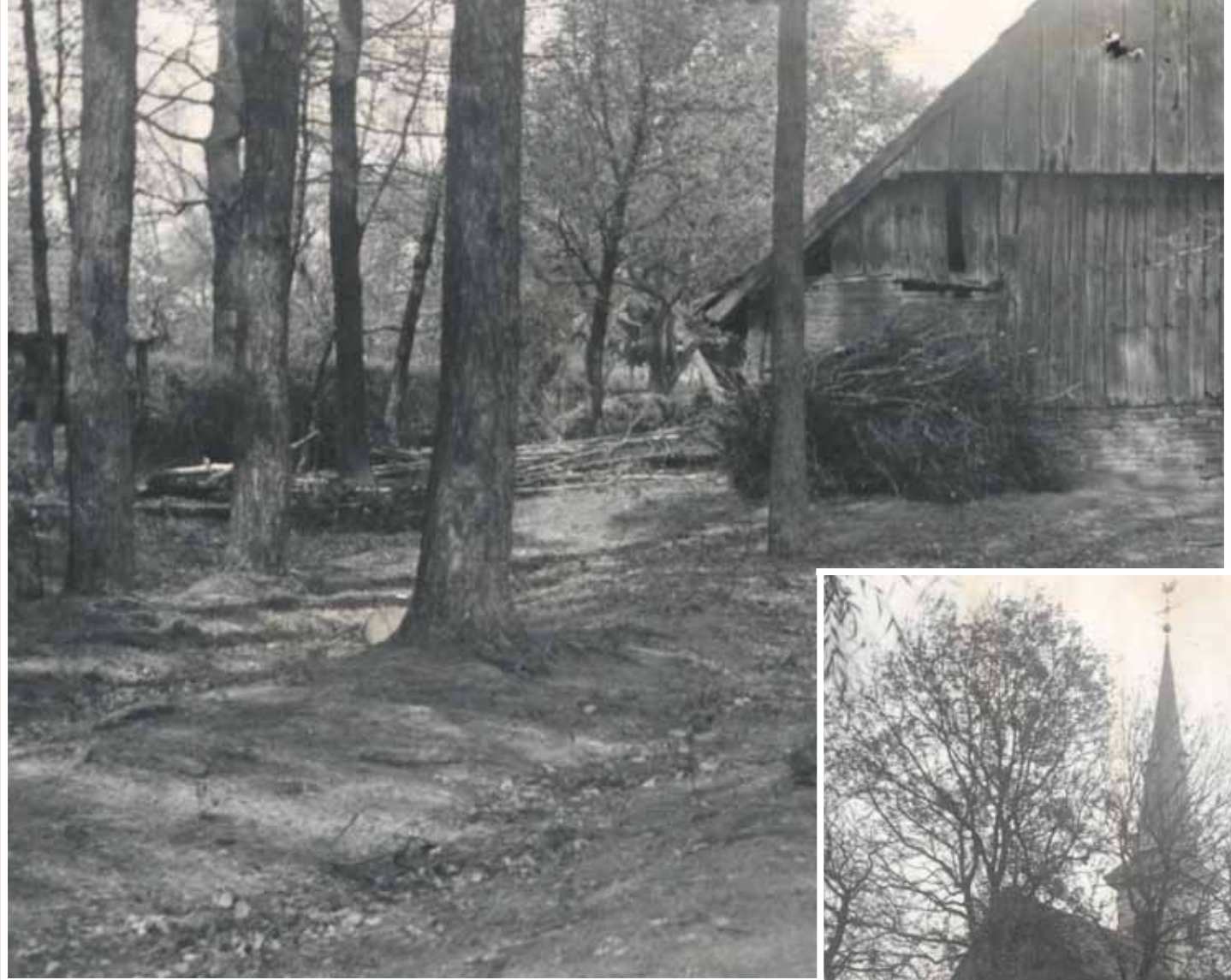
rechtsboven Spijker, Erve Zweerink, Usselo.

rechtsonder De Boonenkamp.

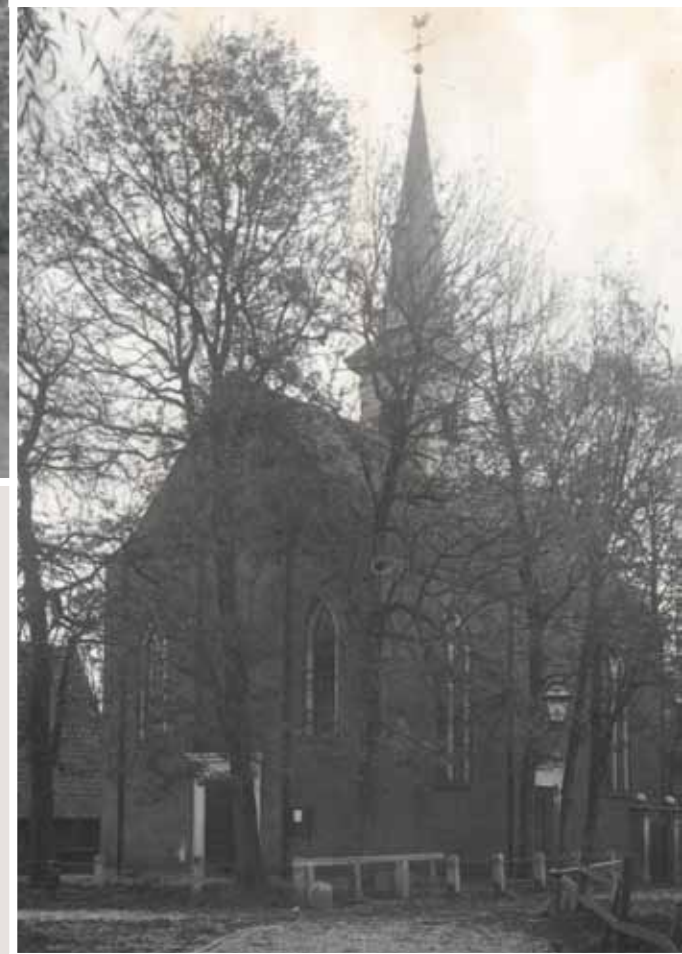
Losser

De Bonenkamp.

boven Bij Bovenkamp.

rechtsonder Kerk van de hervormde gemeente.

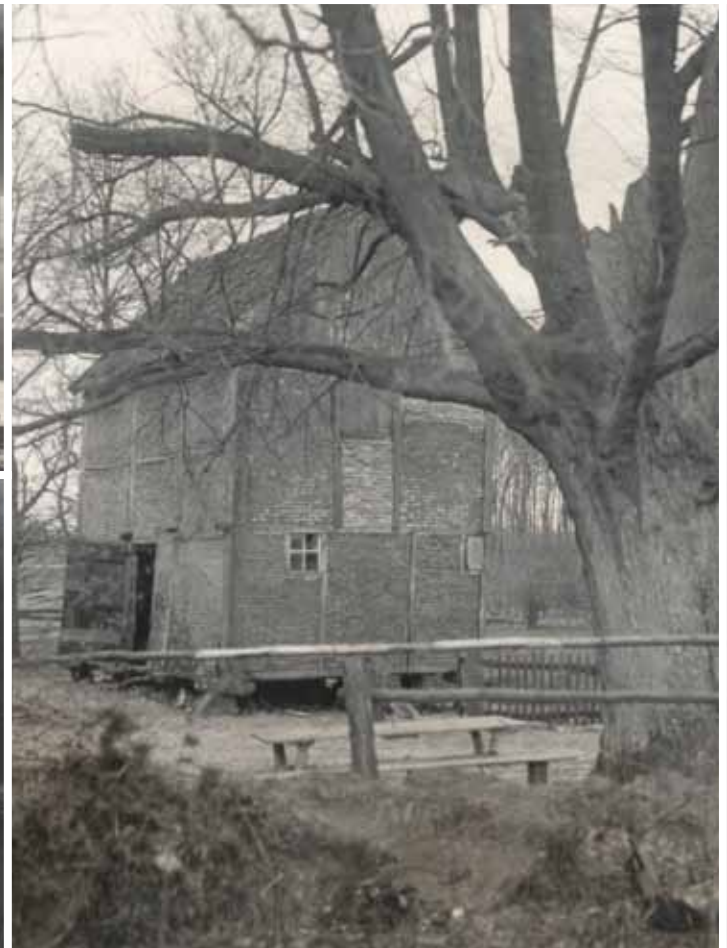

Grenswacht Losser 1915

boven Met paarden.

onder Met Franse en Russische krijgsgevangen.

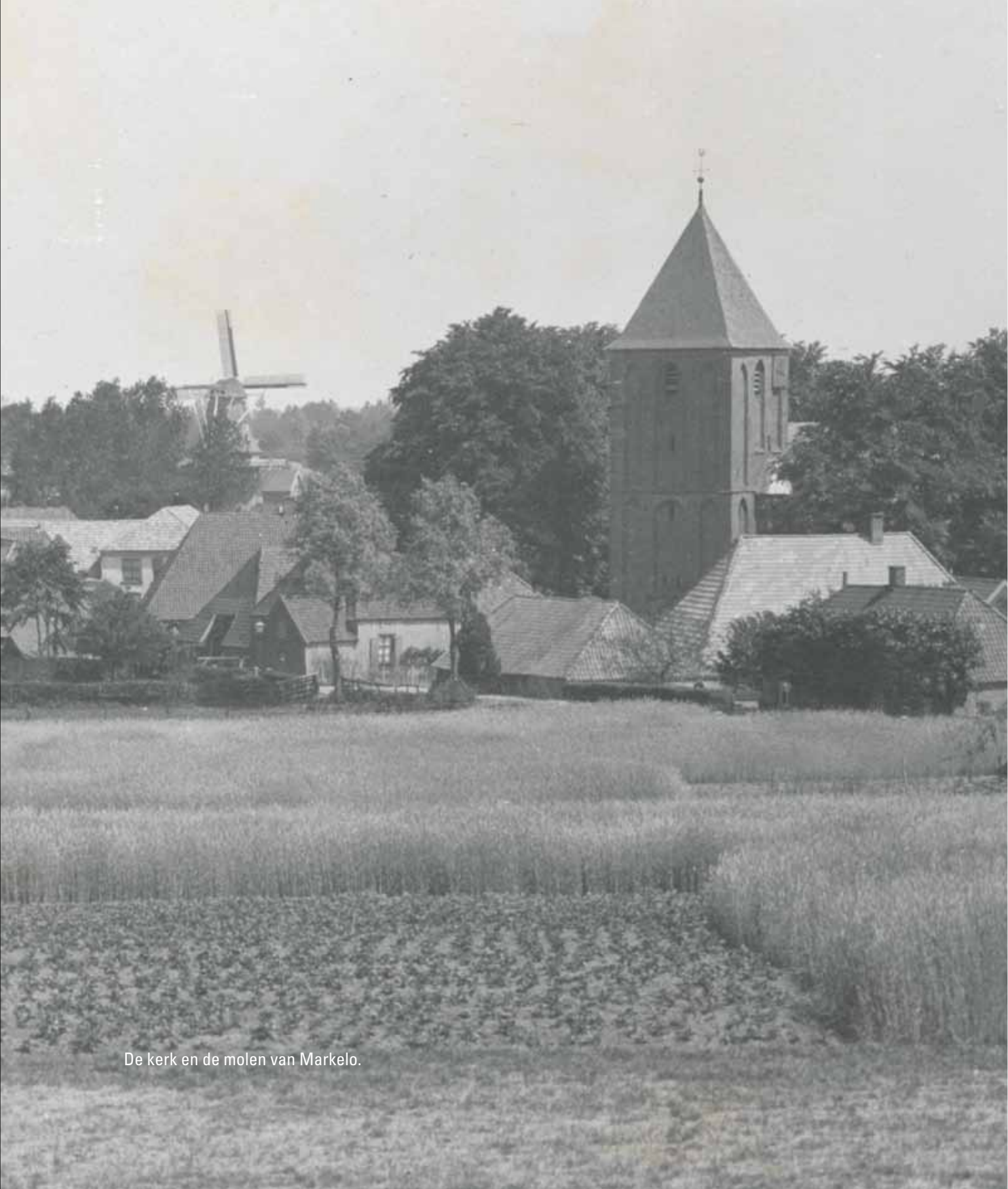

linksboven en linksmidden Zwaverman.

rechtsboven Spieker Lutke Beverborg.

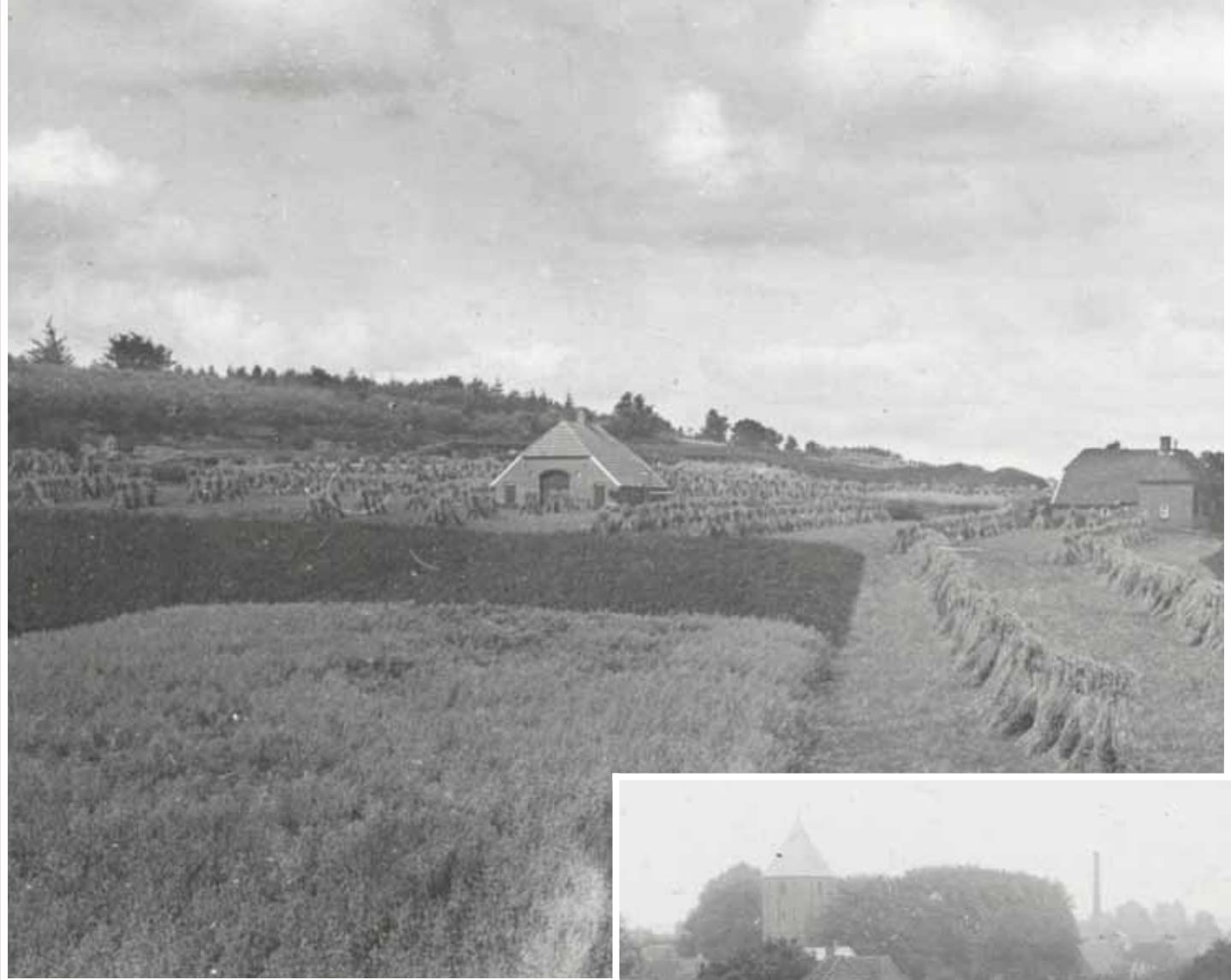
linksonder Mulderman.

Markelo

De kerk en de molen van Markelo.

boven De Markelose berg in de zomer.

rechtsonder Markelo gezien vanaf de Markelose berg.

boven Oud boerenhuis
met leem aangestreeken.

middenonder Boerderij Plasman.

rechtsonder Boerderij.

Winter

boven Brulftewagens voor 't Logement Leunk.

rechtsonder Smidse.

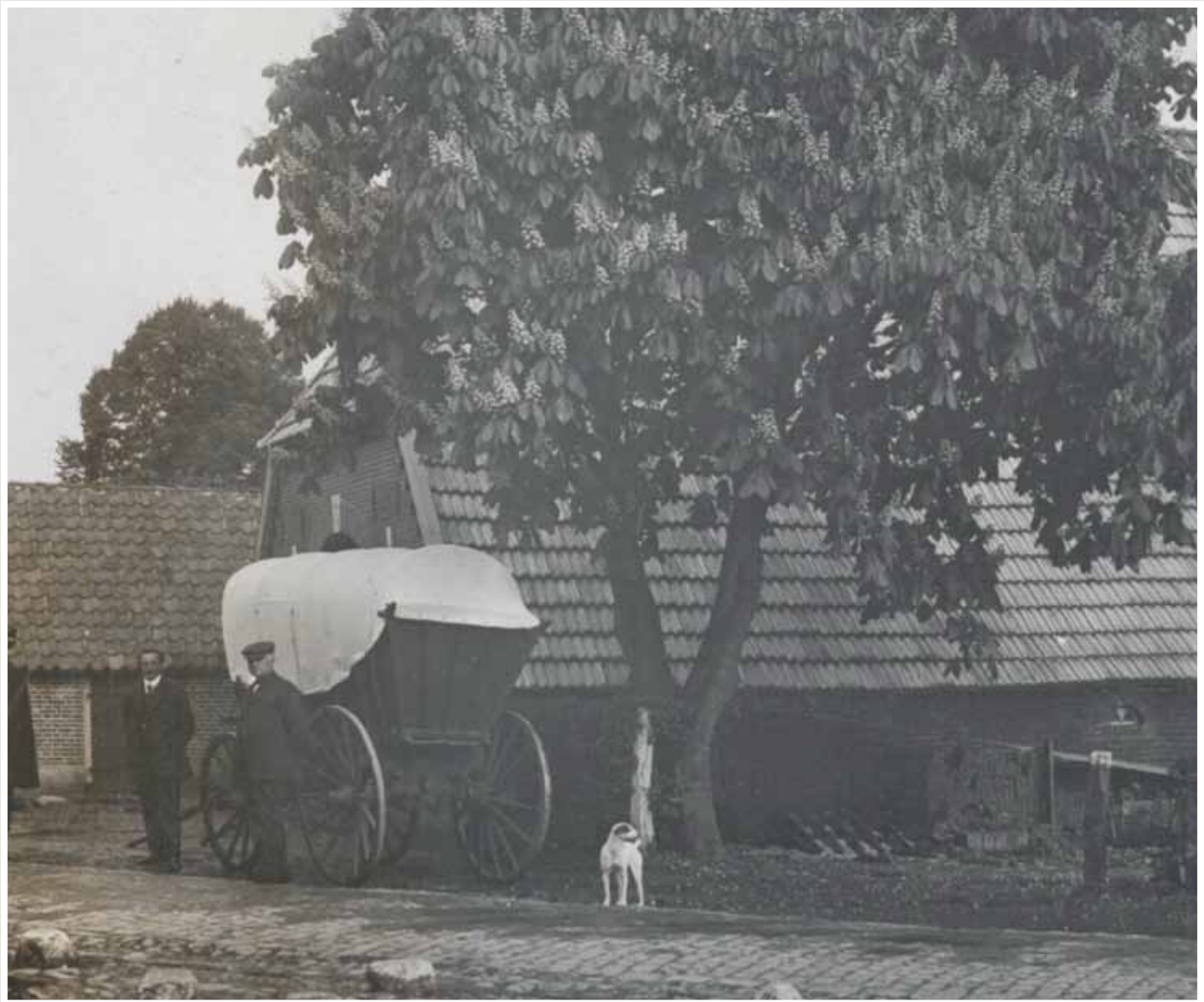

boven Waterpomp.

linksonder Ingang onder de toren van de kerk.

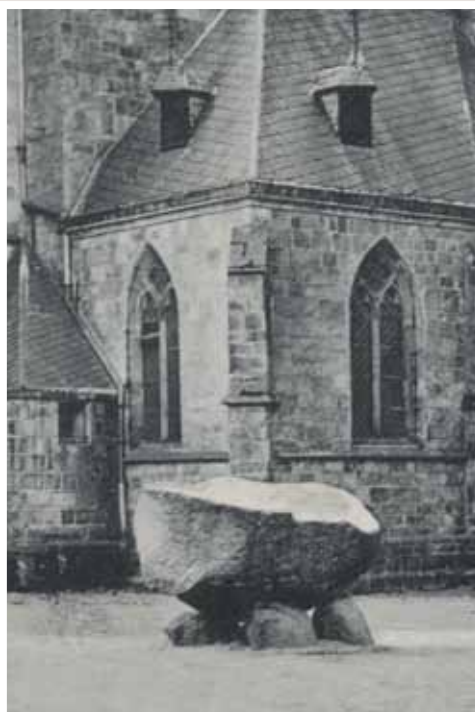

Witte kastanje in bloei.

Oldenzaal

Herberg het Oude Zwaantje aan de
weg van Oldenzaal naar Bentheim.

Plechelmus

middenboven Grote steen achter de Plechelmuskerk.

links Huis aan de Grote Markt, achterzijde, merkwaardig is de mooie gekante Bentheimer stenen schoorsteen op het huis.

rechtsboven Straatje van de Grote Markt

boven Koepel op het Tankenberg.

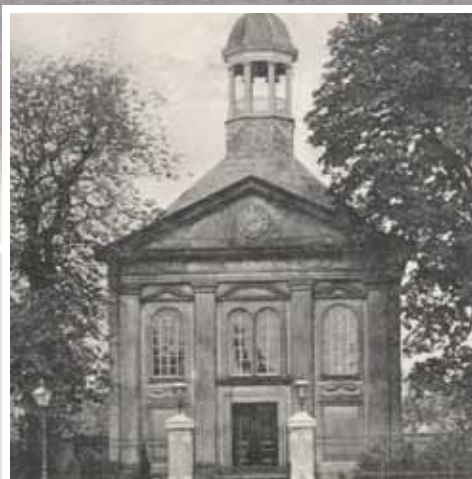
linksonder Ruine van de stadsmuur.

boven Markt.

middenonder Hervormde Kerk.

rechtsonder Gemeentehuis.

boven Het oude Storkenhuis aan de grote markt, indertijd bewoond door Gerhard Willem Stork in 1728 en later burgemeester in Oldenzaal, gehuwd met Agnes Potken in 1717, overleden in 1776, zij in 1769.

rechts Oude gevels.

Protestantse kerk.

Ootmarsum

In de oude tuin van Mej. Engels van Bevervoorde.

linksboven Met de Zuiderpoort omstreeks 1870.

rechtsboven Schildstraat van het Schild naar de Markt omstreeks 1870.

onder Grotestraat omstreeks 1870, gezicht op het Schild.

boven Het jodenkerkhof.

rechts Het Cremerhuis.

Rijssen

Boerderij 'de Beverfeurde'.

linksboven Voorkant van de Oosterhof.

rechtsboven Grafmonument van Ittersum
in de Hervormde Kerk.

onder Haarstraat.

Tubbergen

Schuurberg in Hezinge.

De grenswacht van Fleringen.

**Schuur van Schooneveld op Vrielink,
Vasse**

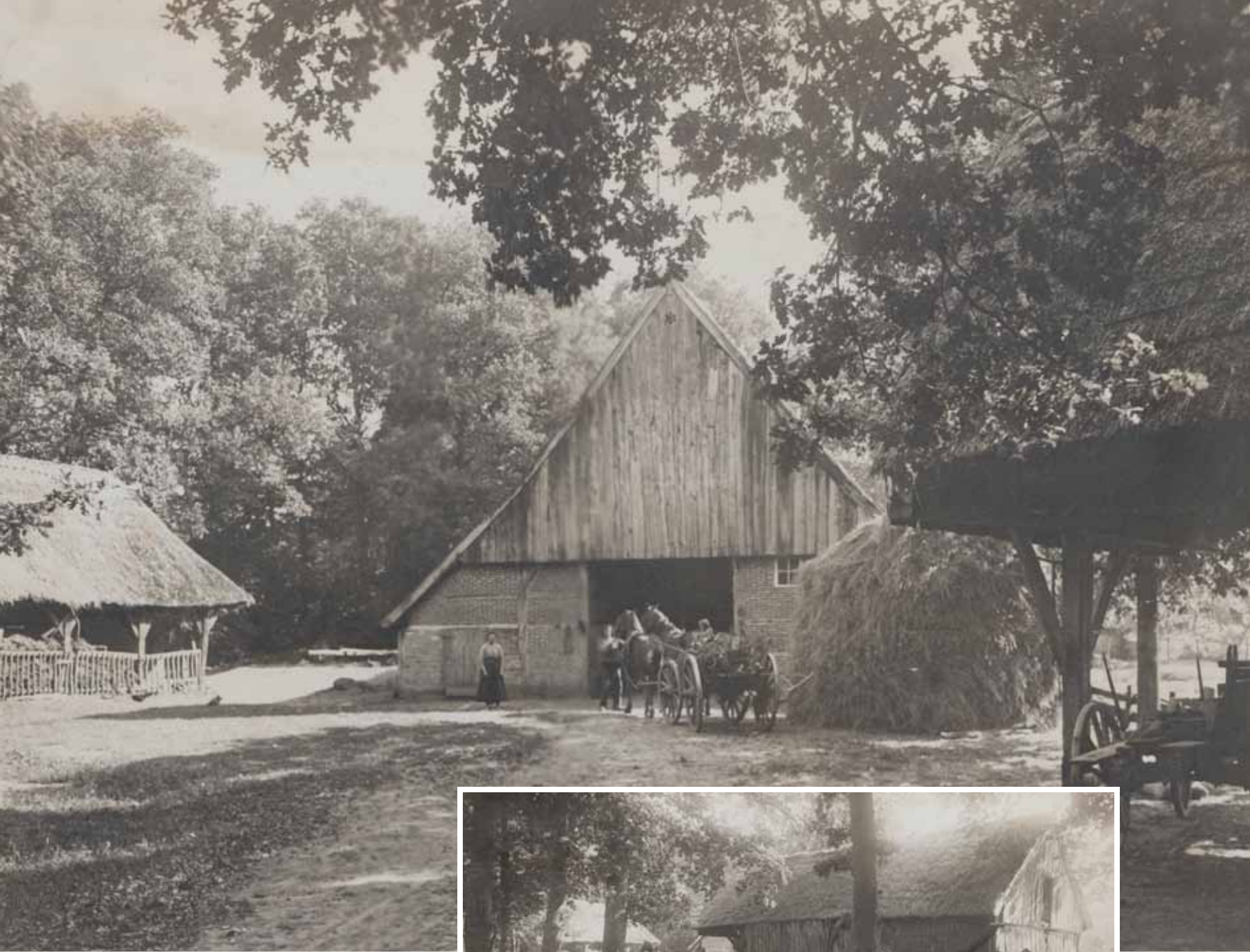

Erve Hazelbekke

middenonder Watermolen van het Erve Hazelbekke.

rechtsonder Waterplas bij het Erve Hazelbekke.

boven en rechtsonder Schuren en
achterzijde boerderij Teussink, Vasse.

links Rooms-Katholieke Kerk.

rechts Oude Rooms-Katholieke Pastorie
van pastoor Teusse.

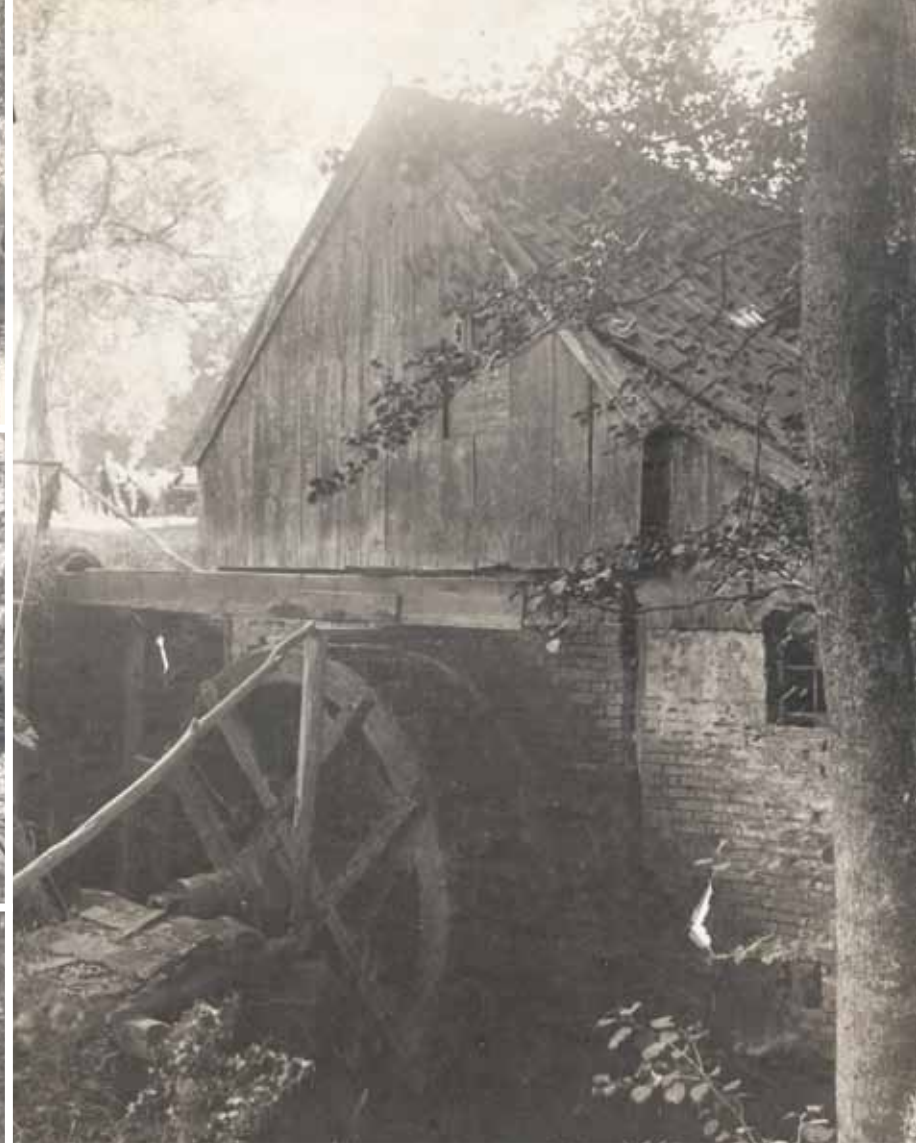

boven en rechtsonder Haarle bij Ootmarsum, opgraving op het urnenveld door Dr. Holwerda Jr., juni 1917.

Erve Teussink, Vasse.

linksboven en linksmidden Watermolen De Vermölle, Geesteren.

linksonder Watermolen De Nordemölle, Geesteren.

rechtsboven Watermolen De Mast.

boven Schuur naast watermolen van Meijer (nu Bels), Mander.

linksonder Watermolen van Meijer (nu Bels), turbinemolen, Mander.

rechtsonder Iemenschöer.

linksboven Oude verlaten boerenhuis Wönners 'Teusse' naast Veer op Mensman (voorkant), Vasse.

rechtsboven Oude verlaten boerenhuis Wönners 'Teusse' naast Veer op Mensman (achterkant), Vasse.

linksonder Schuur van Veer op Mensman.

rechtsmidden Héél oude schuur van Hofstede op Hermelink, Vasse.

linksboven Klederdracht uit de streek rond Agelo.

rechtsboven Kroezeboom, wijlen weduwe Ds Hattink staat er naast.

rechtsmidden Voorkant Herinckhave.

rechtsonder De Eeshof.

boven Nijhuis bij de kerk, Vasse.

linksonder Aanlegplaats 'in de Kroon'
bij vrouw van der Koelen, Fleringen.

rechtsonder Hofstede op Hermelink,
Vasse.

Watermolen van Herinckhave, Fleringen.

Vriezenveen

Gezicht in de Dorpsstraat
vóór de brand van 1905.

Brand van 16 mei 1905.

boven Links het Gemeentehuis, rechts de Middel-school, vóór de brand.

rechtsonder Brand van 16 mei 1905.

Brand van 16 mei 1905.

Weersejo

Familie Meltingen
'de Koekoek op Schot', Gammelke.

Stiftskerk

rechtsonder Interieur

Los hoes 'de Gunne'.

boven Oud watermolentje, Saasveld.

linksonder De oude Rooms-Katholieke Kerk, Deurningen.

boven en onder Opgravingen door dr. J.H. Holwerda
19 juni - 1 juli 1916, Hunenborg in het Voltherbroek.

boven Boerderij 't Spiker, Saasveld.

rechtsonder Boerderij Kuipers
van Graads Niehuis, Saasveld.

Wierden

boven en linksonder Inladen van Enterse ganzen aan het station..

boven Poort van de Grimberg.

rechtsonder Boerenhuis De Kijfhorst, Zuna.

Colofon

Uitgave: Vereniging Oudheidkamer Twente, Enschede

Foto keuze: Herman Hagens, Almelo

Redactie: Jan van Alsté, Hengelo

Boekverzorging: Angélique van Os, Oldenzaal

Informatie: www.oudheidkamertwente.nl

TUBANTIA

Het unieke album 'Tubantia' van mr. G.J ter Kuile (1871 - 1954) bevat veel zeldzame Twentse afbeeldingen van zo'n 100 jaar geleden. Ter Kuile is in historische kringen bekend als auteur van boeken als 'Geschiedkundige Aantekeningen op Havezathen van Twenthe', 'De Twentse Watermolens' en 'Twentse Eigenheimers'.

Het oorspronkelijke album van 29 cm x 46 cm bevat ca. 800 afbeeldingen van verschillende kwaliteit en waarde. Herman Hagens heeft hieruit een selectie gemaakt op basis van hun historische waarde. Zo is dit fotoboek van 250 bladzijden in handzaam formaat ontstaan. Daarin zijn de oorspronkelijke bijschriften zijn zoveel mogelijk overgenomen.

ISBN 978-94-6190-973-2
NUR 653